

REFLEXE LITERARE

Evoluție și „evoluții”

Închelerile de an calendaristic aduc deobicei răspunsuri la întrebarea: amănunțit înscris, adică, ce puțin în principiu, de năzuința de a vedea ce noutăți au survenit în literatură pe întinderea unui, cum să-i zic?, trecut recent. Mai mult decât atât, nici nu e de închipuit că se poate obține cu încredere mișcarea literaturii și este impredictibilă și condiționată adeseori de factori care nu acționează doar asupra creației. Un **literar**, cum se spune de obicei, e numai în cazuri rarissime o colecție de producțiuni mai răsărite și ceea ce trebuie văzut când se face astfel de sinteze, e mai puțin de toate, fenomenul în evoluție, sensul lui intern. E mult, e puțin? E atât cât trebuie spre a putea lua o foaie de temperatură și a viziona (atunci când examinătorul are o experiență dovedită în a observa aspectele literare curente) adăugările care configurează un proces. În materie de creație nimic nu începe ieri și nu se termină mâine, mișcările vizibile superficial având adeseori întăriți în straturi mai adânci decît acelea pe care le sesizează ochiul orbit de scintilă nu o dată trecătoare; tot ce se poate extrage de aci e o ipoteză de evoluție. Însă o evoluție, adăug, numai decît, unde încep toate vîrtele și toate treptele de valorizare poetică.

Poezia, de pildă, nu se prezintă cu însemnate contribuții aparținînd autorilor cu o notorietate, cel puțin permanent, necontestată. Două volume, „Iarna imperială”, de Anghel Dumbrăveanu și „Patimile după Bacovia”, de Ovidiu Genaru, sînt antologii (antia în „Biblioteca pentru toți”, cea de a doua în „Hyperion”) a căror utilitate este neîndoiosă și care au meritul de a infuza o materie însemnată, asupra căreia exegeza poate să se aplice fără a risca examene parțiale. Sînt de mirare, în aceste culegeri, înșiși prea puțin spre a lăsa și locul unei păreri preînțelepte pe supozitii, impresia generală rămîne aceeași ca și pînă acum, cu precizarea că sentimentul înaintea unei opere formate e documentat și cantitativ. „Alte poeme noue” de Mircea Ionescu, un accesoriu monoton manierist, e neastat din punctul de vedere al examenului parțial, supus unor întrebări, totuși, cînd, va fi să fie de neocolit judecata întregului, căci poetul e, în chip izbitor, prizonierul unei tehnici inteligențiste însă exangul, dovedind, ca și ză, „aria”, și mai puțin, „aria”. Nu aceasta e situația liricii lui Ion Horea, din „Podul de vîmă”, unde sinteza din „Cîntec de dragoste pentru Transilvania” e completată de o melancolică muzică de crepuscul, desăfurind o ritmică de cadență vag eminesciană: „totul parcînd / lacrimă și ficăorie / prin ogrăzi a nins / cînepe topte / melita-n adins / bate în ispită / și ascult, ascult / și mă duce gîndul / pe un mal, demult... / Mureșul trece-nu-l”. Sînt aici și cîteva poeme cu mișcare lentă, solemnă, amintind creația din „Calendar”, cea însemnată prin prizătoare e însă, (dacă nu cercetăm întreaga creație), lirica lui Ioanid Romanescu, din „Orpheus”, despre care am scris mai demult și nu voi reveni acum, deși experimental oricî la un autor cu precădere ironist ar merita o subliniere spre a se înțelege că o astfel de adreziune (care nu e palidă) înseamnă o înțelegere lucidă a căilor inevitabile. Mai devreme sau mai tîrziu, orice insurgentă izvorită dintr-o trăire cu adevărat problematică ajunge, atunci cînd nu e reverberația unei mode trecătoare, la miturile fundamentale, ceea ce clarifică sufletul perturbat de angoasă. Dacă „Orpheus” este un caz de soluționare concludentă, manifestată, totuși, în marginea unei valori sigure (și unde procesul interior de limpezire morală este inedit), „Avram Iancu” de Dumitran Frunză, pune în discuție chestiunea presus de neide. Indicii asupra acestei cu totul impredictibile reușite nu s-ar zice că erau nici în „Viața în lucruri” (1966) și nici în „Umbra foetului” (1975); poetul tăcuse, de altfel, mai bine de un deceniu și parea sortit, ca altă dată, unei uitări adînci, în care istoria literară, și totuși, „Avram Iancu”, un soi de rapsoadă întemeiată pe documente, construită pe un principiu de creație muzicală, și reconstituind o mentalitate eroică și o umanitate autototă uzurpată, conține o lirică memorabilă, necesită revizuirea unor puțin spectaculoasă decît aceasta, poate să sugereze și „Vîntoarea de foc”, a Virginiei Carlanopol, ale cărei caligrafii vizătoare ajung cîteodată la aceste precizii de giuvaer: „Cînd vine unora seara / Părul femeilor / Lung fumegînd / Despică opt / toare grădini / De lumină”. În alt al trebuită situație valorică și lirică, cu totul remarcabilă, a lui Teofil Răchiteanu, din „Planete de melancolie”, încă o dovadă că noua geografie a literaturii nu e o vorbă în vînt, ea presupunînd o mișcare valorică înertă, chiar dacă avem a face uneori cu o creație aparținînd unor autori pe care privirea înecată de prejudecăți îi percep mai puțin exact. Dar debutanții? Act „Elogii”, de Vasile Sav, este de pe acum o certitudine în ordinea valorii. E un lirism solemn, aulic, „latin” în concepție și modern în expresie, bătînd către Saint John Perse și, cu toate acestea, transilvan în direcția unei romanțități obsedante care e a Școlii Ardelene.

Artur Silvestri

Semnul dezbaterei

Urmare din pag. 1

dezbaterei de idei pe teme culturale și istorice, debaterii care au prilejul scrierilor exercitii public al ideilor, al atitudinilor, al opiniilor. Un asemenea prilej l-a oferit cartea unui profesor de limbă și literatură al cărui nume nu sponia nimic din apariția ei: Dumitru Mărtinas. Dintr-o adîncă observare a vieții oamenilor dintre care plecase și lingă care s-a întors, Dumitru Mărtinas a ajuns la concluzia că asupra lor stăruie o eichetă falsă. Pe temelii graului vorbit de ei, Dumitru Mărtinas a demonstrat că originea lor este alta decît cea fixată înierț de tradiție. Această carte a fost punctul de plecare al unei debaterii scriitoricești, care folosind instrumentele lingvistice și istoriografice, minuite cu competența unor specialiști ai disciplinei convocate, au subliniat lucrul care acum poate să pară de bun simț: acela că fosilozorii unui vechi grai românesc, ceanăzii, cu forme vechi de limbă română, care trimit la cea mai rară și mai veche zestre latină, nu pot fi decît ceea ce-i arată limba că sînt, adică, români. Exercițiul intelectual a căpătat destinația superioară a unei discuții de argumente și atitudini științifice. La capătul ei, scriitorii anizații în dialog au subliniat latinitatea și romanitatea acestei umanități vorbitoare a unei limbi românești de o mare forță expresivă. La distanță de orice teorie muzeală, scriitorii au vorbit despre via latină și limbii

Sub zodia restituirilor

Îa o privire mai puțin fugărită, activitatea editorială din 1986, în teritoriul, de la o vreme bine exprimat, al culturii teatrale, pare a fi pusă sub semnul restituirilor. Intr-adevăr, absența debuturilor importante și a unor autori de primă linie, ne îndeamnă să credem că anul 1986 a însemnat, atît în domeniul literaturii dramatice, cît și în cele ale criticii teatrale și artei spectacolului, un moment de respiro, de reculegere. Raportat strict la autorii contemporani, faptul este exprimat plastic de imaginea perpetuă a toamnei în care mari cantități de recoltă, în devălmășie, solicită un travaliu atent de sortare și conservare. Este timpul necesar al antologilor, al editurilor selective, în ceea ce privește literatura dramatică și, cum era și de așteptat, al sintezelor critice, menite să așeze, în conștiința iubitorilor de teatru, noi ierarhii, rezultat firesc al decantării.

Sub acest semn al restituirilor, vizind începuturile încă insuficient defrisate ale dramaturgiei noastre naționale, vom semnala în primul rînd apariția, în Editura Minerva, în seria Documente și manuscrise literare, a volumului Teatru românesc inedit din secolul al XIX-lea, înțrîit de prof. univ. dr. doctor Paul Cornea și colaboratori săi Andrei Nestorescu și Petre Costinescu, apariție elaborată sub egida Academiei de Științe Sociale și Politice, în cadrul Institutului de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”. Sînt aici, pentru prima dată, publicate texte de I. M. Bujoreanu, Costache Caragiail (Fiul pădurei sau Moartea haiducului Tunsu), Iorgu Caragiail (cu nouă partituri dramatice, între care amintim Bănuțul la băl maseșă sau O scenă de carnaval, Papură-Vodă), Alecu D. Nicol (Gurulețul), Ion Heliade-Rădulescu (Viața din Portul Mogoșanei pînă în țigania Vidieții, Călătorie pe uscat și pe mare), Matei Milo (Prăpăstiele Bucureștilor, Paraponistul pus în slujbă, Cucoana Chirita la carantină în vagoanele de la Vircioara). Însoțite de un eminent aparat critic (prefață și comentarii, alegerea textelor aparțin profesorului Paul Cornea), aceste piese din secolul al XIX-lea pun în lumină nu numai bogăția fondului nostru dramaturgic, ci și o veche tradiție a spiritului critic manifestat sub diferite embleme, desădind un anume profil etno-psihic al poporului nostru. Totodată, textele lui Costache și mai ales Iorgu Caragiail îl anunță evident pe genialul Ion Luca, nepotul lor. În plus, facem cunoștință cu o epocă în care actorii sînt factori de vitalizare a culturii, asumîndu-și responsabilitatea cultivării adevărului, așa cum îl arată oglindile timpului.

O surpriză ne-a oferit și Editura Dacia din Cluj-Napoca, cu volumul Comedii și drame de Vasile Alecsandri, editie îngrijită și prefațată de Mircea Ghițulescu. Este o antologie care își propune să demonstreze că există un Vasile Alecsandri viabil, peren și în ipostaza de dramaturg, un Alecsandri „revolutionar”, „optimist”, cum este numit de G. Călinescu, dar, spune Mircea Ghițulescu, nu numai pentru pasoptismul său avîntat sau prin participarea la toate evenimentele politice însemnate ale celei de a doua jumătăți a secolului trecut, „ci mai ales datorită plonieratului fascinant al tuturor inițiativelor sale...”.

Cum am arătat, și în cazul dramaturgiei contemporane asistăm la un proces calitativ superior fazei de calmă înregistrare a vocilor exprimate, în ultimele două decenii, mai mult sau mai puțin insistenț. Apariția unui autor contemporan într-un volum selectiv în care sînt

prezente și opiniile exprimate de croniciari, cu ocazia difuzării volumului, poate avea darul de a înlătura vîlul înelșilor în cazul în care avem de-a face cu o nonvaloare dar și de a impune, cu adevărată lui lumină, unor orbitoroare, un scriitor român de valoare incontestabilă. Pentru că arta scenică fiind arta cu gura cea mai mare, poate impune cîteodată cu aceeași singurătă magică pe marele dramaturg ca și pe oarecarele ambicioși fabricanți de texte dialogate. Nu trebuie să uităm niciodată că la gloria unui spectacol proprietarii textului este numai unul dintre coparticipanții. Una înseamnă să-l cunoști pe autorul de dramaturgie disimulat într-un spectacol (la acesta participă mai multe energii spirituale, regiilor în primul rînd, suflul insuflător al histriozilor, imaginea în ofensivă ale decorului) și alta să-l definești în liniștea adîncă a minții tale. În postura mai puțin mediată, de cititor, față de ce, credem, publicarea de către Editura Eminescu a seriei Teatru comentat, nu trebuia interpretată altfel decît ceea ce este: o onestă privire obiectivă în contemporaneitate, un punct de pornire în vederea unei viitoare selecții. Numai așa ne putem explica de ce au fost prezente în cadrul acestei colecții, în anii trecuți, un Valeriu Anania, un Aurel Baranga, un Ion Băleșu, un Paul Everac, un Miheea Gheorghiu, un Horia Lovinescu, un Dumitru Radu Popescu, un Alexandru Sever și un Dumitru Solomon, dar și alți autori onorabili ca Mircea Brăduț, Ion Heliade-Rădulescu, Teodor Mănescu (Politica) și George Genoiu (Doi pentru un tanc).

În colecția „Rampa”, aceeași editură (care, pînă la ora actuală face cele mai importante servicii dramaturgice contemporane), debutează nesemnificativ Dan Văiteanu (Viața ca fapt divers) și apar două piese semnate de Dorel Dorian (Cu toată dragostea, Confesiune firzite).

O masivă antologie a dramei istorice românești, perioada contemporană, semnează la Editura Eminescu, profesorul universitar, doctor docent Ion Zamfirescu. Volumul are meritele lui indiscutabile, demonstrînd în primul rînd permanența unor preocupări tematice. Sînt prezente Valeriu Anania (cu Steaua Zîmbrului și nu cu Greul Pămîntului), Paul Anghel (cu Vitaezul și nu cu Regele descult), Paul Everac (cu Drumuri și răsăruel și nu cu Constăndinesții), Miheea Gheorghiu, Horia Lovinescu, D.R. Popescu (cu Muntele și nu cu Mormîntul călărețului avar), Alexandru Sever (cu Descăpătîrea și nu cu Noaptea este parohia mea), I. D. Sîrbu, Marin Sorescu, Dan Tărcăliță, Al. Voitin. Este prezent Mircea Brăduț cu piesa Hotărîrea și absentează flagrant Mircea Radu Iacoban cu piesa Noaptea și Mircea Valda cu piesa Horia.

Dacă autorul antologiei a avut în vedere de cuprerea unor momente exclusiv din istoria poporului român, de ce s-a optat oare de două ori la momentul cîrțurării lui Miron Costin (Drumuri și răsăruel de Paul Everac, Descăpătîrea de Alexandru Sever)? Tot de două ori se oprește și la momentul Războiului de Independență, introducînd nejustificat din punct de vedere valoric în acest tot piesa Hotărîrea de Mircea Brăduț.

Sigur, volumul se numește O antologie a dramei istorice românești, anunțînd astfel încă de la copertă intenția polemică a autorului. Tînem să reamintim și aici apariția la Editura Cartea Românească a piesei Horia de Mihai Beniuc, poemul marcînd întoarcerea la dramaturgia a distinsului nostru poet.

Nu putem încheia acest succint bilanț fără a semnala debutul în critică al lui Marian Popescu, Chei pentru Labirint, un eseu despre teatrul lui Marin Sorescu și D.R. Popescu în care tinăru exegez reia, de data aceasta pentru teritoriul dramaturgiei, viziunea labirintică (asupra prozei lui D.R. Popescu) a Mirelei Roznovăanu.

Constantin Măciucă semnează volumul Motive și structuri dramatice (Editura Eminescu) în care esurile Motive ideatice și structuri artistice ale dramei poetice, Alegorie și parabolă în dramaturgia lui Romulus Guga precum și Contribuția reperlorului la dezvoltarea dramaturgiei și definirea momentului teatral actual pun în lumină o conștiință critică de primă mărime, atență la valorile autotone din domeniul teatrului și la manifestările culturale teatrale românești în general.

Editura Dacia ne oferă cartea unui regizor, Aureliu Manea, Spectacolul imaginare. Această cea de a doua carte a regizorului de la Teatrul de Păpuși din Cluj-Napoca, propune semne teatrale originale, tangente deseori cu poeticul, în care revin, ca un leit-motiv, conceptele de arhitect și zidire a unei case.

Sigur că rămîne să așteptăm în continuare apariția într-un volum de teatru comentat și a altor dramaturgi: Paul Anghel, Paul Cornel Chitic, Vasile Brebeanu și Mircea Valda.

Paul Tutungiu

Cărți pe fața timpului

Cărțile care apar peste an sînt semne pe fața timpului. Anul 1986 își are și el cărțile lui. Toate au rostul de a refăce în vremelnicia anului unitatea neîstovită a omului. Cu volumul al doilea al Istoriei românilor din Dacia Traiană, editie critică publicată sub îngrijirea lui Al. Zub, apărută la Editura Științifică și Enciclopedică, a fost creată ocazia publică de a zări mișcarea Europei în „epoca lui Ștefan cel Mare” din perspectiva faptelor acestui mare voievod.

Fapta lui Ștefan este mare cîd prin el un vechi centru de civilizație va rezista expansiunii factorului otoman exact atît cît îi va trebui Bizanțului să renască inaugurînd noua lui serie istorică pe care lorga o va numi „Bizanț după Bizanț”. Acoasia a fost fapta istorică europeană a lui Ștefan și a lui Mircea. De aceea, și unul și celălalt, cum scrie Eminescu referindu-se la semnificația termenilor istorici, sînt mari. În vremea în care Europa rezista otomanilor, prin voievozii românilor în aria sa carpato-pontică, într-o altă arie se produce o „deplasare” plină de ample consecințe: Mediterana secolului al XVI-lea „cedează pasul în fața Atlanticului”, cum se exprimă Alexandru Duțu în prefața la Mediterana și lumea mediteraneană în epoca lui Filip al II-lea, cartea lui F. Braudel care a continuat să apară în acest an cu ultimul său volum la Editura Meridiane (redactor Viorica Harosca, care a îngrijit redacțional și cealaltă lucrare monumentală a lui Braudel a cărei apariție s-a încheiat în chiar pragul anului acesta). Tot la Editura Științifică și Enciclopedică a apărut o carte mai neobișnuită, Demografia și etnografia, autori fiind Vladimir Trebici și Ion Ghiloiu. A se adresa etnografiei pentru a explica „tendențele de lungă durată” ale demografiei reprezintă marea surpriză a acestei lucrări. Sub semnăturile lui Virgil Constantinescu Galice și Ion Ungureanu a ieșit la Editura Didactică și Pedagogică lucrarea Teorii sociologiei contemporane, în care este examinată mișcarea sociologiei din ultimii o sută de ani, în principalele culturi europene (deci și în România) într-o tratare care îmbină criteriul sociologic cu cel național. În evaluarea teoriilor sociale, una dintre chestiunile controversate referitoare la mișcarea științei, interdisciplinaritatea, este examinată de mari personalități precum W. Mommsen, D. Krishna, Mircea Eliade, G. Gusdorf, S. N. Smirnov, T. Botto-more, etc., într-o lucrare apărută la Editura

Politică în colecția „Idee contemporane”: Interdisciplinaritatea și științele umane. „Nașterea voinței noastre de identitate, în sens modern”, este examinată, din unghiuri de abordare surprinzătoare, de către Al. Zub, în ultima sa carte Cunoașterea și sine integrare, apărută la Ed. Junimea. „Idea națională și accelerarea ritmului istoric”, „De la seria istorică la istoria serială”, „A. D. Xenopol peste hotare” etc., reprezintă adevărate schimbări de paradigmă în abordarea sus amintitului chestiunii. Evenimentul sufleteș al acestui an este apariția, la Ed. Cartea Românească, a Scrierilor despre logica lui Hermes, ale lui Constantin Noica. Surpriza provocată de cartea aceasta este atît de mare, încît, pentru a nu fi blocat, eșii nevoiți să adopte o strategie de lectură concentrată, să se aproprie de mizele ei prin înaintări învăltoare. Există praxiuri diferite și deci rosturi diverse. Fiecare instituție antropos-ur, tipare de om, ca acel homo cyberneticus de exemplu, care ne dezvăluie o „formație logică nesaturată” etc., formule mentale și, deci, logici. Între aceste logici două se disting prin polaritatea lor extremă: logica lui Ares și logica lui Hermes. Cu logica lui Hermes, Constantin Noica urmărește modulațiile logice ale individualului, de la individualul biologic și pînă la individualul exemplar al culturilor. Scrierile despre logica lui Hermes reprezintă o lucrare prin care se încheagă definitiv sistemul filosofic noichian.

Hermenutica rostirii (românești), antropologia (urcările și căderile omului cu cele șase maladii ale spiritului), ontologia (Devenirea întru ființă), și acum logica (Scrierile...) — reprezintă articulațiile acestui sistem. Fiecare dintre aceste părți este un acces la sistemul român, cu sistemul acesta avem încă o dată, după alte biruințe ale gîndului filosofic, în cultura română, exercitarea „dreptului și datoriei omului de-a deveni om al suveranității morale și intelectuale”, cum se exprimă Noica însuși făcîndu-și din nou înțelesul înțelesului lui Platon, tradus, în fine, integral și apărut în acest an la Editura Științifică și Enciclopedică, operă asupra căreia spațiul nu ne îngăduie să stăruim.

Anul 1986 a fost un an în care cine a voit și-a putut face sălăș sufleteș din modulațiile gîndului teoretic.

Ilie Bădescu

Registrul prozei

Cărțile de proză ale anului 1986 exprimate o diversitate stilistică și tematică ligată în general de noștrii de experiențe mentale și ceea ce se remarcă la o primă analiză este un mal accentuat interes pe care prozatorii îl manifestă pentru formele realismului, fenomen care reflectă o stare de spirit specifică astăzi artistului în ansamblu. Zănuș înseamnă însă și celelalte moduri epice nu sînt și ele reprezentate în producția literară a anului. Dar să spicim cîteva titluri mai mult sau mai puțin intrate în... top-ul criticilor.

Pe linia prozei tărănești se înscrie romanul lui Ștefan Crăciun „Un an, o viață” în care autorul povestește existența unei bătrînețe trăind într-un sat din Moldova de sus, împletind viziunea realistă cu atmosfera fabuloasă de extracție folclorică. Tot în mediul sătesc se petrece și acțiunea romanului „Uriașul cîmpiei” de Ernesto Mihăilescu și, cu toate că autorul nu este încă un consacrat, proza sa se impune rezevind o solidă construcție epică. Romanul înfățișează viața satului românesc în perioada de dinainte și de după cel de-al doilea război mondial, povestirea gravitînd în jurul unui personaj morocmeșan, hăranul Mihai Bulete, ale cărui metamorfoze morale sînt atent surprinse de autor. Proza se axează pe impactul dintre mentalitatea tărănească și noile structuri sociale aparute în primii ani ai construcției socialiste. Făcînd parte dintr-o trilogie, romanul lui Danieel Drăgan, „Tare ca piatra”, proiectează în plan simbolic destinația unei femei a cărei conștiință e marcată de dogmatismul „obsedantului deceniu”. Autorul analizează realist angrenajul social al anilor 50, rigiditatea ideologică a unor oameni „de sacrificiu”. Cartea are coerență și tensiune fără să-și propună însă modificarea de opți față de arhicunoscuta viziune „obsedantistă”.

Cel de-al treilea roman al lui Paul Eugen Bancu se numește „Mufonul” și relevă, la fel ca și prozele sale precedente, un talent de miniaturist. Romanul tratează relația dintre individ și colectivitate mergînd uneori pe direcția analizei psihologice, autorul folosindu-se de predicție monologul interior lășind naratiunea în plan secund. Mal accentuat realist, proza lui Ștefan Dragnea, „Timpul care nu moare”, radiografiază raportul dintre generații scotînd în evidență, poate uneori prea didactic, disponibilitățile morale ale omului, sentimentul patriei față de timp. Desfășurîndu-se pe alte coordonate temporale, cartea lui Ion Eremia, „Neînfrîntii din Tara Zîmbrului”, își plasează

acțiunea în Evul mediu românesc surprinzînd evenimentele unei epoci agitate, evenimentele care de fapt conțineașă acestuia deșăvirii a unității naționale. Autorul reliefează momentele decisive ale luptei sociale împletindu-le narativ cu imagini simbolice cum ar fi, de exemplu, scena emonantă a pictării mănăstirii Sucevici. Tot pe fondul unor evenimente istorice majore, însă mai apropiate de zilele noastre, se desfășoară și acțiunea romanului Iolandei Filipescu, „Bună seară, mîndră lună...”, scriitoarea oferind o replică la „ultima noapte de dragoste, întia noapte de război” cu sau fără intenție poetică. Acțiunea se desfășoară într-un orășel din nordul țării, în vara anului 1916 și evoluează prin creșterea tensiunii cauzate de ecourile războiului. Proza se remarcă prin naturalitate și atență analiză a stărilor afective. De o cu totul altă factură este romanul lui Ovidiu Mocoanu, „Fii binevenit, călătorule”, în care faptele concrete sînt aproape descurate, deșăvirii, proza bazîndu-se pe fluxul memoriei involuntare a personajelor. Pe parcursul întregului roman se depletează o lume fictivă, substanța propriu-zisă a cărții o constituie confesiunea naratorului principal prin care autorul încearcă să demonstreze eșecul comunicării, proza alunecă însă uneori în prolixitate. Pe linia analizei psihologice și filozofice se plasează și cartea Ștefan Larian, „Biețele corpuți”, în care autoarea folosește un stil compozit: citate, amintiri, vise etc. pe care le asamblează într-un text apropiat mai degrabă, prin caracterul său reflexiv, de condiția jurnalului. O altă carte de proză apărută anul acesta este „Julia în iulie” de Adriana Bittel. Povestirile autoarei sînt populate de personaje insignifiante, marginalizate social, pe care scriitoarea le redă cu o ironie luciditate. Privirea obiectivă surprinde întîmplări derizorii cu o exactitate burlescă, naratiunile căpătînd o tentă tragicomică. Un volum reconfortant prin atmosfera optimistă pe care o degăță este „Pasărea purpurie a dragostei” de Pavel Peste. Aflat la a doua sa carte autorul demonstrează evidente virtuți de linia prozei realiste. Inspirat din iurelele muncii pe un mare santier al tineretului, romanul trăiește în simfonie cu o mare încredere a secerătorilor desprînse din viața cotidiană.

Oprindu-ne aici, putem spune că acesta proza, ca de altfel și celelalte aparute în acest an, reflectă varietatea expresivă a unui moment literar aflat sub semnul benefic al deschiderii spre real.

Al. Horia

Acumulări și consolidări

desi epuizat calendaristic, anul editorial 1986 nu și-a încheiat intru totul socoteliile, atît în ceea ce privește aparițiile, cît și în fenomenul propriu zis al recepțiilor și valorizărilor critice. Ceea ce ne înseamnă însă că bilanțul de acum ar fi „prematuro”. O linie sigură se poate trage fără ca ceea ce ar putea surveni să tulbure „dispozitivul valorii”. O adevărată evaluare a fenomenului mai cere cel puțin o jumătate de an, timp în care scrierile valorice, decumdată „statistic” constituite, se vor așeza. Ne gîndim la unele cărți pe care s-au imprimat în 1985, dar care s-au bucurat de adevărate omologii valorice în 1986: Turnul de Vasile Andru, Mufonul de Paul Eugen Bancu, Orasul ingerilor și Teatrul de D. R. Popescu.

Considerăm anul editorial 1986 în linia marșului an de acumulări valorice, în linia unor consolidări, nu atît în sensul completării fișei bibliografice, cît în acela al unor redefiniri arheologice și clarificări spirituale ale unor viguroase tuse de proiect. Mal refer, desigur, la cărțile de prim plan, la marea lor miză de croazieră: Cutremurul de Paul Anghel, Toamnă fierbinte de Ion Lăncrăjan, Stăpînirea de sine de Eugen Uricariu, Vîntoarea de vrăjitori de Mircea Valda, Vîntoarea neagră de Doru Munteanu, Prințul Ghica, vol III de Dana Dumitriu, Dragostea și revoluția, vol. II de Dinu Sărauru, dar și la unele mai mici, dar nu mai puțin importante de Mircea Ionescu. Poeme de A.I. Zăinescu, Poezioane și alte poezii de Ion Segăreanu, Podul de vîmă de Ion Horea, Poeme de Nicolae Onanca, Intoarcerea gladiatorului de Daria Novăceanu, Ave Eva de Dan Laurentiu, Manifest pentru Milenul trei, vol. II de Adrian Păunescu, De toamnă de Victor Felea, Iarna imperială de Anghel Dumbrăveanu.

Există apoi tinerii scriitori care și completează profilul spiritual prin cărți ce constituie adevărate definiții: Octavian Doclin: Curat și nebruit, Grete Tartler: Achene zburătoare. Dar și în proză: Nicolae Iboara:

Sirada Occidentului, Ioan Dumitru Denclu: Identitățile lui Litovoi, Adriana Bittel: Julia în iulie.

Există iarși cîteva autori buni care nu ne dezamăgesc nici acum, dar la care e vizibilă cu ochiul liber o artă combinatorie, mal exact spus, un soi de narativ tehniciat, practicînd un fel de ars stridentii: scrierul lor cîștigă acum în știință și pierde paroc în naturalitate, spontaneitate, vigoare, resimțindu-se totodată de o fadoare a-tot-prezentă: am numit Tratatul fabulatoriu de Mircea Nedelcu, (care nu mai este în Zmurea de cîmpie), Iarba verde a mării de Apostol Gurău, (care nu mai e cel din Defonia), ori din Inceputul verii astronomice), Cu cărțile pe lărbă de Costache Olăreanu, (care nu mai e cel din Fietune și Infanterie), Paraul Ionaid de Bedros Horasangian, (care nu mai e cel din Închiderea ediției), Yara țirze de Constantin Stan, (care nu mai e cel din Nopti de trecere), Scrierile către animalele mici de Aurel Antonie, (care nu mai e cel din Mozaic), Oglinda salvată de Virgil Duda, Tot la capitolul „Consolidări pro domo” amintim mal ales pe Dan Horia Mazilu, (Proza oratorică în literatura română veche), Dumitru Bălăț (Regășirea contînută), Mircea Anghelșcu, Ion Heliade Rădulescu, precum și lucrările dr. Nestor Vorniceanu, scrise cu osirdia cenobitului: Pace pe pămînt, (un doctinar corp de hiel și de fier), P. Iasdu, A. D. Xenopol, Nicolae Densușianu, Nicolae Iorga, C. Rădulescu-Codin, Simion Mehedințiu, G. Călinescu, Mircea Eliade, Constantin Noica, 1986, este asadar, nu un an al debuturilor, dimpotrivă, al unor acumulări consensuale de substanță dar și al unor consolidări valorice.

Z. Cărlugea

ȚĂRI ȘI FAȚE LA SĂRBĂTOAREA REPUBLICII

Oameni și lumină

Cu aproape 15 ani în urmă lîntsea Ostrovului Mare a fost tulburată de un grup de specialiști care poposiseră aici pentru cercetări. După mai multe măsurători, analize și testări ale terenului, ei au plecat cu portofoliul doborînd de schițe și proiecte. Era nevoie de lumină și putere. Apele Dunării scăpate din chingile de oțel ale turbinelor Porților de Fier I, încă nu erau dezvoltate îndeajuns de forță. Ele trebuiau puse și mai mult la treabă. Așadar, acele schițe și proiecte au prins contururi într-o imagine unică fixată pe hîrtia de calc.

Ostrovul Mare urma să fie luat cu asalt de oameni și mașini. Dintre-un ținut liniștit aflau între ape, cu păduri tulburate doar de fiarele săltaute, fusesse născută să devină în mare sanctuar hidroenergetic. În decembrie 1977, Zi cu o puternică încălcare istorică, zi ce marca începutul unei noi zodii ale luminii dunărene. Atunci, la acea dată, acolo, pe insulă, la o distanță de 80 kilometri în aval de Porțile de Fier I, pe un timp geros de iarnă, cu vînt și crivăț, dar cu foarte multă căldură sufletească și gânduri îndrăznețe, în prezența tovarășilor Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului nostru, au fost inaugurate lucrările de construcție a Sistemului Hidroenergetic și de Navigație Porțile de Fier II. Atunci, la început de iarnă s-a dat de veste țării că, pentru a doua oară, bătrînul Danubiu va fi supus de forța omului pentru a-i smulge din valurile sale carate de lumină. Și cum todeauna este bine să ne aducem aminte de marile momente ale țării, este firesc acum, cînd de pe Ostrovul Mare pornesc milioane de kilowați spre magistralele țării, să amintesc de primele momente ale începutului.

Aici, fiecare realizare încorporează temelii adinci de bărbăție și cetezanță, atribute care nu sînt străine constructorilor români. Altfel, nici nu s-ar fi putut concepe să fie înălțat acest izvor de lumină unde acum, la aproape un an de cînd am intrat în acest cîncinal, deja se învîrtește a șaptea turbină care produce lumină și sint concentrate toate forțele umane și tehnice pentru ca pînă la sfîrșitul anului să fie recordată la sistemul național și opta turbină, ultima din cele au fost proiectate. Arzînd acum la Porțile de Fier II șapte lucrări, urmînd apoi să mai răsărităcă unul în marea constelație de lumină mehedinteană, înseamnă mai multă lumină pentru țară, înseamnă că primul an al acestui cîncinal este un pretentiv de izbîndă în România în marea ei urcuș spre civilizație și progres. Deci, a șaptea turbină produce intens energie electrică acum la aproape doi ani de la punerea în paralel a primei turbine (decembrie 1984), urmînd ca acest an să fie începutul sub un cer și mai luminos al energiei mehedintene, prin apariția în universul luminii al celui de al optulea hidroagregat. Este de remarcă faptul că dacă la prima turbină au trebuit peste 14 luni de muncă, unorii în condiții destul de vitreze, din cauza gheții năprasnice (cu o grosime de 20 centimetri) de la prima cetate de lumină a Dunării. A trebuit să facem tot posibilul să ne autodepășim. Montorii de hidrocentrală nu cunosc rutina. Cu fiecare turbină ei au redus termenul de punere în funcțiune, s-au lăsat la întrecere cu timpul. Avem specialiști bine pregătiți și cu astfel de oameni nu poți să ai decît izbîndă. Odată ce generatoarele au intrat pe miinile oamenilor din brigada inginerului Florea Bejan, totul a mers strună. Am reținut cîteva nume de oameni din brigada lui Bejan. Este vorba de maistrii Aurel Mîndrescu, Constantin Brînză, Petre Marinescu și alți specialiști care, pe baza unei bune organizări a muncii, înobilată cu pasiune, răspundere și pricepere, au reușit să dea la timp lucrările în primire pentru probele la uscat specialiștilor Nicolae Cristea, Aurel Zănescu și Căpitanul de corăbii. Dintre momentele cheie de punere în funcțiune a turbinelor am adus în prim plan doar unul. Este vorba de punerea în paralel a turbinei a cincea, care producea energie la începutul acestui cîncinal, ca un simbol de bunăstare, în care țara urma să intre cu primii pași într-un cîncin al civilizației.

Venise noaptea zilei de 26 decembrie 1985 cînd fusese planificat să se facă paralelul hidroagregatului. Toată lumea era agitată ca atunci cînd trebuie să se petreacă un lucru deosebit. Oamenii adunați în jurul turbinei trăiau din nou momente pe care nu le vor uita niciodată. Trecură mult de miezul nopții. Acele cesaruri celor alergați spre dimineață. Constructorii și montorii, toți nedormiți, așteptau ora împlinirii. Se apropia momentul. Oamenii s-au adunat în fața tabloului de comandă cu ochii fixați spre el. Maistrul Emil Lupu cu genele încărcate de nesomn și cu un suris imperceptibil în colțul gurii s-a apropiat de unul dintre butoanele de la tablou. O încordare supremă cuprîndea parca toate trupurile oamenilor aflați acolo. Se apropia clipa mult dorită; roțirea în sarcină a turbinei. Tăcere. Toate inimile săltauseră același ritm. La acea oră, întreaga țară aștepta un nou dar al Dunării. Valurile apei intraseră într-o duioasă simfonie. Clipoceau lovite de paletele turbinelor și deuceu cu ele spre vărsare vestita uitătoarelor ore de la „Porți”. Ora 4.35. Maistrul Emil Urucut a apăsat cu empuș pe butonul de recordare la sistemul energetic național. Un nou moment al succeselor în cronica luminii mehedintene. După 6.041 minute, timp în care turbina s-a învîrțit în gol, primii kilowați au pornit deslăturiți prin palețeniișul de sîrmă în marea de lumină și forță a țării. Constructorii și montorii de aici deveniseră culegători de lumină de la încă un izvor pe care l-au dăruit patriei cu înaltă satisfacție prin muncă eroică.

Dimineața, cînd s-au revărsat zorii, am ieșit afară din centrală și am privit Dunărea cum se opinea înfruntată în trupul ei. Atunci mi-au venit în memorie multe, multe momente din istoria lucrărilor de la centrală. Mi-am amintit de acele zile cînd buldozerii mîscuau cu lăcomie din trupul insulei, iar acum se întinde peste ape o adevărată cetate din beton și fier. Cu o astfel de imagine în față, am fost încercat de un sentiment de înălțare și măreție.

Era un sentiment omeneșc, pe care fiecare cețeațean conștient, sensibilizat de marile realizări ale românilor în domeniul construcțiilor hidroenergetice, în celelalte construcții, mai ales în perioada denumită EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU.

Mi-am adus aminte de finalizarea acestei lucrări, într-un moment cînd încă mai eram dominat de evenimentul la care participasem și parca nici nu-mi venea să cred cînd de mult se schimbaseră zonele. Palpașele, cele două utilaje, excavatoarele dispăruseră. Dispăruseră și digul, iar în locul lui se înălțau ca o stîncă de granit centralele și barajul. Dar, col mai născut este că peste tot ce s-a cîntorit aici, peste întreaga insulă, se înalță din apele Dunării o nouă constelație de lumină — constelația Porților de Fier II, ce se strălucete statornic pe bolta cerească a energiei românești.

Ion Șerban Drincea

Desen de Sabin Ștefănuță

Un sentiment profund al duratei

La vîrsta țării, vîrstele oamenilor și vîrsta faptelor lor. Astfel încheiem un an, cu sentimentul profund al duratei, al femeinței prin care gîndurile, visele întrîmplîndu-se mai frumoasă și mai înaltă a patriei au prins viață, treaptă cu treaptă, pe un drum care trece deopotrivă prin biografia noastră, ale tuturor, și prin istoria care face hantînto toate generațiile, între trecut, prezent și viitor. Este acest drum al ideilor care, izvorînd din realitate, într-o dinamică mereu vie și complexă, innoitoare, puternică, se întorc iarăși la marea și pragul realității pentru că aceasta ne îmbogățește mereu, ea ne este zecia și-n spirit și-n fapt. Pentru că prin această realitate gîndim și scriem, prin această realitate trăim la orizontul tuturor aspirațiilor noastre.

Începe țara un nou an, primul din cel de-al optulea cîncinal, primul din noua etapă pe care o parcurgem și-n care s-au pus temelii noi împlinirilor viitoare, pentru ca la sfîrșitul anului nouzeci să ne putem înscrie pe orbita unei țări socialiste cu dezvoltare medie. Așa cum s-a decis, conform propriilor noastre cerințe și posibilități, la cel de-al XIII-lea Congres al partidului. Așa cum de neamărate ori, cu prilejul unor intruniri, în forumuri de partid și de stat, ale organismelor democrației noastre socialiste, revoluționare, a subliniat cu hotărîre claritate și excepțională putere de cuprindere a fenomenului însuși al dezvoltării, al progresului și civilizației socialiste, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În memorabile cuvîntări a direcționat activitatea de partid și de stat, activitatea politică, economică, și socială, a conferit practic muncii și vieții dimensiuni noi de înțelegere și acțiune pentru ca fiecare din obiectivele noului cîncinal, fiecare din programele adoptate să cîntoreze, și mai exact, țara viitoare să apară, să cunoască acel maxim relief al competenței și dăruirii patriotice, revoluționare. La această altitudine am parcurs un nou an, la această altitudine faptele de muncă ale oamenilor se înscriu ca un omagiu adus țării, Republicii, de ziua ei.

De la această altitudine privim noul an. Se îngemănează vîrste, eforturi, îndemnul și aspirații, gînduri vise și certitudinile înălțate toate acestea cu temelii concrete și distincte al realității însăși. Într-o viziune care face din om și din țară, din om și din patria lui, un univers al nădejzii de meru mai bine și mai frumos, un univers al luptei în care știm în permanență cum arată chipul victoriei și știm ce trebuie să facem pentru ea. Așa sintagma — totul — care-i aparține secretarului general al partidului și care este emblema de fapt a unei epoci, a unei țări stînd că aceasta este condiția însăși a înalțării noastre pe calea progresului și civilizației socialiste, această este condiția independenței și suveranității noastre.

Măsura acestui timp

Însoțeam recent un editor dintr-o țară socialistă prietenă, în pericolul său pe meșugurile Doljului contemporan. Ne aflam în zona centrală a Craiovei, cînd oaspetele — care revenea, de fapt, în acest oraș după mai puțin de o mie de zile — s-a oprit lucrul, total nedumerit. Își aruncă privirea în stînga și în dreapta, pune întrebări lămuritoare, cere explicații și iar face privirea roată în jurul său. „Bine, bine, înți zice el interogativ, dar nu s-au împlinit trei ani de cînd am poșisit cîteva zile în orașul dumneavoastră; iar acum am sentimentul, ba chiar certitudinea, că ori atunci n-am fost în Craiova, ori acum mă afl în alt oraș. Oare, altă de... miraculos să fie micul românesc?” În loc de un răspuns verbal, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care oricînd de „trușug” putea fi bănuț cu lipsă de modestie, am invitat politicos pe amfitrionul meu să-și răspundă sieși la întrebare, eu oferindu-mi „serviciile” de gazdă primitoare îndreptîndu-mi pașii și privirea spre o cetate cu priznătoare de cunoaștere, de lună de conștiință, care

Către Mircea Micu

la, tăceți, voi, prieteni!
Cuvintul este un înțeles
și un semn,
lar nu un cîntec năîng,
cîntat de ciocirile.
Și nu un guițat de moarte,
de porc injunghiat.
la, mai tăceți, voi, prieteni!
Un creier trece pe lingă maluri,
lar nu malurile trec pe lingă un cuvint.

Către Robert Calul

Nu arborele, ci umbra lui e adevărată...
Nu mama mea, ci eu apar a fi adevărat...
In rest eu cred că totul e păcat,
Un substantiv c-un verb la nuntă...
In timp, către, se mai sărută
Cu ceasul Primăriei...
Cit despre cai, adio, voi, secunde!
O, cite de frumoase-ați fost!

Desen de Teodor Bogoi

Două poezii într-o seară de primăvară

O seară de primăvară,
dar de fapt nu e seară,
se-îngină ziua cu noaptea,
e un amurg roșiată, e încă zi,
e, cred, una din primele zile
în care se poate rămîne
afară... e sfîrșit de aprilie
probabil... e, în orice caz, un
fel de Azi, așa cum adaugă

poetul după ce semnează im-
provizările pe care m-apu-
căm, sîrăncosii să le
astern pe hirtie, sub dictare.
Una din poezii se adresa-
ză lui Mircea Micu, foarte
cu toane în seara aceea, alta
mie, dar eram mulți, mulți
în seara aceea, în amurgul

acela, în inversul de seară
tristă, în care-n lî-tai-pei-că
scuzare poetul gusta lumina
rosiată și mouriie și-n
prestidigităție și histron im-
proviza, improviza...
Nichita improviza Nichi-
ta...
Dumitru Dinulescu

Ștefan dincă

Ninge în Dacia

Ninge în Dacia, ninge frumos
Pădurile se-bracă-n sărbătoare
Nămeți de-argint la Dunărea de Jos
Monede dace, fulgii de ninsoare

Printre nămeți, ca prin legendă trec
Călare pe un cal lipsit de friu
Și-aud cum regii dacilor petrec
La rădăcina bobului de griu

I-aud vorbind de săbii și dușmani
De frații lor, plecați la zei, ștafetă
De semnele foticidilor ani
De singele ce curge pe planete

Aud istoria vorbită clar
Printre cetății și printre caii suri
Bărboși bărbos, cu iască și amnar
Ca niște umbre trec înspre păduri

Li se lovesc de solduri fiare grele
Și scuturile le miros a piei
Părinții daci, purtînd în colțuri, stela
Par niște aspri și sălbatici zei

Zăpada ninge și pădurea-i rece
Hainele mă string precum armura
Un lup, ca steagul prin pădure trece
Și vorba unui dac îmi ninge gura...

Descalce și genunchii mi se pleacă
În pagina zăpezilor alpine
Și-aud șoptind, curat, pădurea dacă:
— Aici e țara, să o aperi bine

Și moșul tău a apărut-o, iată
Aici e piatra somnului său viu
Țara se apără din tată-n tată
Țara se apără din fiu în fiu...

Ninge în Dacia, ninge frumos
Monede dace, fulgii de ninsoare
Nămeți de-argint la Dunărea de Jos
E iarnă dacă, iarnă-sărbătoare.

Voievozii

Vin voievozii, eu îi simt venind
Ei vin călări pe cai fără căpește
Pe cai primii de la domnițe zestre
Vin galopînd prin iarna de argint

Viteji și aspri ca în bălăii
Tineri bărbos, sau domni încrunțiți
La mine-n inimă îi simt oprîți
Ca niște zei, rămași de-a pururi vii

De toți mi-e drag și către toți mă-nchin
Stau la taifas mereu cu dumneașor
De cum se lasă noaptea, pină-n zori
Și le tot umplu cămile cu vin...

Ei trec călări prin iarna norocoasă
Pe caii albi cu coamele-pletite
Spre bornele domnești, înzepzite
Unde istoria-lă ea acasă

Și priveghează granițele ninse
Și sfintele contururi de hotare
Cel înțelept și Cel viteaz, Cel Mare
Pe bolta țării, semne neînvine.

Dunărea

Dunărea e primul alfabet
Și înția vorbă învățată
Dunărea din sat, de la Ghecet
Dunărea de Mamă și de Tată

Dunărea e Patria-Dintii
Bornă de hotar și de lumină
Cind ajungi la Dunăre — rămii
Dunărea-i eternă rădăcină

Dunărea e Chipul Mamei, dus
E Chipul Fiicei Mele care crește
Dunărea e tot ce nu s-a spus
Și-așteaptă să se spună, românește

Am crescut cu Dunărea în prag
Am crescut cu Dunărea-n iubire
Dinspre Apa Dunării, se trag
Toți strămoșii mei, din amintire

Am crescut cu Dunărea în casă
Am crescut cu Dunărea în minte
Dunărea e apa de pe masă
Dunărea e versul din cuvinte

Dunărea, o port adinc în mine
Cu pădurile ce-o inconjoară
Dinspre Apa Dunării, tot vine
Fiica Mea, cu chip de Primăvară

Dunărea-i credință și destin
E o legendă care te se scrie
De la Ghecet și pină la Măcin
De la Ghecet și pină-n Veșnicie...

Tineretea, această superbă

—am putut să cred niciodată, nici chiar în cele mai euforice stări, că tineretea înseamnă doar o simplă floare la butonieră, un chip senin și un glînd alb în zbor. Intotdeauna cînd am reușit să-mi conturez o asemenea imagine, la îndemîna de altfel, ceva a trebuit mereu să mă contrazică, să-mi ia în răspăr simplismul contrafăcut, să mă schimbe încet-încet și pe mine. De fiecare dată a trebuit să înțeleg că această perpetuă stare a omului are mai multe calități decît m-as fi așteptat, mai multă bogăție psihologică decît as fi bănuît, mai dens conținut decît mi-aș fi imaginat în chiar propriile mele entuziasme de reportere care în fiecare dimineață, o dată cu noaptea se înalțăre și patetism, lumina și speranța, dimensiune definitorie și împlinire pentru tînărul obișnuit sau de excepție al României de azi. O vîrstă debordantă, prin tot conec-tat la pulsul patriei de azi, la istoria plenară a României acestui sfîrșit de mileniu. Cel mai fierbinte subiect de care încerc să mă apropiez zilnic și de la cărul dogoare imi hrănesc imaginația și aprind fireștii metafore. Încerc să fiu, de fapt, un pictor. Un pictor conștiințos. Sau poate un purtător de cuvînt. Pentru subiecte palpitate sau nu, pentru imagine „bombe publicitice”, pentru maratonul pe care îl urmăresc de multe ori dînt-o masă nichelată care merge pe lingă bordură, de multe ori eu insumi anonim, pierdut în masa maratonistilor. Cotidia-nul tînăr, o sintagmă pentru auz. O sintagmă nesfîrșită precum tineretea.

Un unic și nesfîrșit sentiment

Cîteva zile mai tîrziu, într-un avion ce zbura la cinci mii de metri, pe ruta Baia Mare — București, aveam să retrăiesc sentimentul in-destructibil al noastre unități. Am văzut atunci, prin huboul albastru al avionului, chipul întreg al țării. A fost o călătorie cu totul fabuloasă. Pe care, mă grăbesc să spun, n-am întîrziat prea mult a o repeta. În iulie, în miez de vară. Pen-tru o comparație necesară. De-acolo, din țării, am încercat să descriez locuri și așezări oare-nesii, amenajări industriale și agricole, oameni abia ghiciți, să dibui pe pămîntul bătrîn și fru-mos urme străvechi. Ochiul cerreta lacom. Gă-seam urme milenare, găseam oameni și locuri noi, găseam livezi și păduri nesfîrșite. Pipăiam cu privirea, iar în interiorul ființei, într-un adinc, ceva mă înfiora. Nesciute rădăcini vi-brau. „Aveam, și puteam să constat cu bucurie, aceeași lungime sentimentală de undă și pen-tru Calafatul de pe Dunăre, și pentru Nădăc sau Jimbolia, sau pentru Aznita cea din centrul țării, sau pentru Iași cel îndulcitu de eterne lu-biri”. Aveam sub ochi harta României la scara unu pe unu. Chipul ei tînăr de azi. Intinerit dînt-o mereu neostoită dragoste de viață.

Totul la superlativ!

Brigadierii sînt printre cei mai valorosi tineri ai României socialiste. Munca lor, condiția lor se asociază cu o stare de excepție, cu o seamă de trăsături ce constituie mîndria generației tî-nere de azi și care au fost preluate și imboga-țite de la altele și alte generații de revoluționari, de superbi tineri eroi ai muncii. Spiritul revolu-ționar, romantismul revoluționar, entuziasmul, dăruirea, eroismul sînt calități profesate de ti-neri încă din anii de început ai construirii so-cialismului în țara noastră. Dar niciodată ca acum brigadieria n-a fost atât de puternic im-plicată în construcția destinului comunist al României. Munca eroică, munca plină de pasiu-ne și dăruire pentru țară — iată o definiție a unei întregi generații — generația acestor ani. Un dialog cu oamenii șanterelor naționale ale tineretului este, de aceea, o stare de sărbătoare pentru reporter. Era încă iarnă în toată țara, încă bîntuiau geruri venite de la pol, dar rap-ortul de muncă al brigadierilor șanterelor na-ționale ale tineretului era, chiar din primele săptămîni ale lui 1988, impresionant. Fac cunos-tință în această perioadă cu Mihail Molnar, co-mandantul Șanterului național al tineretului Drobeta-Turnu Severin, cu Nicolae Frățilescu, reprezentantul celor 700 de tineri de la Rovinari,

La o fereastră de țară

Cu aproape 12 luni în urmă, aflat pe platfor-ma portului Constanța, căutam ceea ce îi e drag oricărui reporter să caute: extraordinarul de fiecare zi. Ambitioasă dragoste. În răsărit de țară, la Constanța, el capătă semnificația cu to-tul inedit. Aici poți simți pulsul economic al patriei, aici, pe platforma aceasta, se deschide o fereastră românească spre lume, marea noas-tră. Peste opt mii de tineri veniți din cele mai îndepărtate colțuri ale României, din toate păr-țile, din orasele și cătunele patriei de azi se află, sub pavilionul tricolor, înăptuind o dată-dărie de suflet, de conștiință. Urmează, mulți din-țre ei, tricolorul românesc pe mărele și oce-anele lumii, dînd lumii seamă de ceea ce stîm noi a faptului, de la suprema idee de pace a cărei vocatione o avem din milenii, pină la superpro-du-sele industriei noastre electronice, chimice, de mecanică fină. Aici, pe platforma portului Con-stanta încep, pentru tinerete, formidabile epopei. Sau se încheie. Cîți dintre brații eroi tineri, după luni și luni de călătorii pe meridianele planetei, varșă, o dată pînă în fermul pămînt al patriei, o lacrimă de bucurie? Este lătrima izvorită din cel mai sfînt sentiment — dragos-tea de patrie. Firește, întrebarea pe care am pus-o nu poate fi decît retorică. Fac o constata-re: întinereste personalul de bord al flotei noastre. Este un aspect tonic, un aspect ce în-seamnă viitor. Într-o vreme dimineață de ianu-arie, de-aici din portul Constanța, de pe pun-tea „Voronețului”, salut soarele ce se ridică din apele mării deschizînd astfel fereaștra unei noi zile pentru Românie.

Tablouri de Augustin Costinescu din expoziția deschisă la Muzeul de artă din Cluj-Napoca

cu șoferul Constantin Leonte, vasulan de obir-sie, dar care de trei ani și-a mutat tineretea în exploatarea miniere de la Rovinari. În marea bălăie pentru energie, cu ca ei sînt în primele rînduri. Greu de cuprins învinute bucuria lor de-a fi aici, pe șanier, unde tineretea are alte unități de măsură, unde totul, viața însăși ca-pătă alte dimensiuni. Participă la discuția noas-tră și Grigore Baia de la Șanterul național al tineretului Valea Jiului, loc unde aproape 230 de tineri din Bihor, Maramureș, Sibiu, Arad traduc în viață un generos program pentru să-nătașea pămîntului. La un moment dat cuvintele nu ne mai alung, cuvintele ca atare. Și facem apel la stăruință. Oamenii și concretului. Briga-dierii anului 1988 vor ca o dată să aibă o sărbătoare în fața. Fapta, ea însăși, este cea mai frumoasă dintre vorbele frumoase. Tă-măcirea vorbii celei mai frumoase care adesea nu mai poate fi reînnoasă nicidecum în cuvînt. Rămîne fapta. Aici. Pentru că întregim chiar și oamenii, tinerii oameni s-au schimbat și au devenit ceva mai mult decît erau cu o faptă sau două în urmă. Un drum asumat, prin faptă, ti-neretea brigadierilor. Nimeni de prisos. Totul la superlativ însă!

Uriășul nostru rezervor de omenie și spiritualitate

Peste 300 de tineri din 5 județe, agricultori, protagoniști ai noi revoluții agrare, se întîlnesc, în prag de primăvară, pentru a da nouă di-mensiune unui nemuritor sentiment — dragos-tea pentru satul românesc. Sînt cei mai buni dintre cei mai buni tineri din peste o mie de sate, o mie de sate din Bărganul brăilean, din Bărgan-ul ialomițean, din Dobrogea, din Bărganul Că-lărașilor, din părțile de sud ale Moldovei. Noua revoluție agrară, transformînd satul românesc, a găsit, în tineri, protagoniști de excepție. Ti-nerii aflați la constatarea privind amplifica-rea participării lor și a tuturor tinerilor la viața satului dau expresie unei înalte conștiințe pa-triotice și cetățenești, unei cu totul superioare înțelegeri a amplitudii procesului revoluționar și a cuprinsului satului. Uriășul nostru rezervor de oameni și spiritualitate, definiția noastră dinții — satul românesc — se transformă revoluționar și prin tineri. Pentru tineri, din nou, ca altă-dată în veac, omul tînăr se identifică, cu toată ființa sa, cu destinul satului. Un destin nou. Un spațiu de muncă și viață al cărui parametru sînt semnele unei profunde evoluții. Nimic sur-prinzător pentru șeful Pirloș din Grînduș, Ia-mița, Nicolae Sterghiu din Scleriu-Tulcea, Ma-ria Muscan din Ovidiu-Constanța, Ion Leada din Sîntu-Gheorghe-Ialomița, Haricleia Sliujitoru din Unirea Călărași sau Cristina Zahor din Cerna-Tulcea. Totul limpede, deci, pentru sutele de mii de tineri ai satului românesc de azi, omenia no-ii revoluții agrare, ai unei agriculturi mode-rne, ai unui sat aflat în dialog cu orasul și care își apropie cu calm și pricepere stilul de viață al orasului. Satul pentru tînărul acestor ani nu este, nu mai este doar un sentiment întors pe toate fețele într-o seară de melancolie și doru-răncusite, ci este un mod de a fi, de a aborda viața dînt-un unghi în care toate cele naturale sînt și nespuse de firești.

Rădăcini într-o milenară, nemuritoare ființă

În marele colectiv muncitoresc de la „Vulcan” viața pare mai apropiată de freazămul cosmic al materiei de altă parte. Aici, omenia de-a-măneni se îndoltețnesc cu grandiosul cu aceeași pasiune și concentrare a atenției cu care unii plecează pe bobul de orez. Se înțelege, deci, că unii tînăr au înțeles aici viața și oferă niște lecții pe care nu le va mai uita niciodată. Printre cei mai noi „elevi” se află și Mihail Grăuș, Ni-colae Căciulă, Eugen Boacă, Nicolae Brînză, Costel Bejan. Aici am întîlnit un tînăr „absol-vent” care avea să mă impresioneze în mod cu totul deosebit prin claritatea opiniilor, prin mo-șul gândului și prin conștiința faptului că trebuie să fie, în orice împrejurare, alături de colegii săi de „Vulcan”. Să fie model. Să ia el însuși de la alții exemplu. Să se înceteze a în-văța, a se pregăti. Să se implice în tot ce în-seamnă mîndria acestei mari uzine care este „Vulcanul”. Loc unde la fel ca în întreprin-dera „23 August”, la fel ca în întreprinderea de masini grele București, la fel ca în minele din Valea Jiului, la fel ca în atitea și atitea co-lective din marile platforme industriale se for-mează, pentru Românie de azi și de mine, o nouă generație a clasei ei muncitoare. O gene-rație înalt scollită, o generație ce se regăsește prin muncă, printr-o superioară civilizație, prin asumarea unui ideal comunist într-o cuprinză-torie umanitate ale cărei rădăcini se află în mi-lenara ființă a neamului nostru eroic și pasnic, a neamului nostru triumfător de cînd se osteni-tor, cîntînd și demn — cuvinte de inimă și azi ca și-n-totdeauna.

Argumente pentru veacul ce vine

Da, și în 1988, pentru a mia oară, mi s-a cîntat dintr-o dragoste noastră pentru omenia. Și-această iubire are încheiat, se știe, întotde-a-na, firesc, în copii. O casă plină de copii n-a fost și încă nu este la noi un lucru de mirare. Scria Ion Creangă: „Cînd venea tata noaptea de la pădure din Dumesciu, înghețat de frig și plin de promonca, noi îl spărim sărîndu-i în spate pe întuneric. Și el, cu o gură plină de osten-țea, ne prindea cite unul, ca la baba orba, ne rădica în grîndă zicînd: „Tita mare!” și ne săruta me-reu pe fiecare”. Cu aceste fraze în minte pă-sesse în întreprinderea „I. Mai” din Ploiești. Stătea mi de muncitori aici. Și fiecare, pe lin-gă atitea atribuții și responsabilități și osten-țată, nimic mai normal. Aflu: Peste 12 mii de copii ploieșteni au tătică care muncesc aici, la „I. Mai”. Tații de familie, părinți de fiecare zi, părinți mistuiți de flacăra dragostei pentru cei care le vor purta în veacul viitor numele, senti-mentele și, de cele mai multe ori, și chipul. Ziditorii de oameni noi, ziditorii de munte de om, de soare de om.

teatru

Vlaicu Vodă
Prin Vlaicu Vodă, figurii eroului de tip romantic îi ia locul omul de stat: omul pentru care binetele țării este mai presus de fericirea personală, omul care rabdă toate umilintele, care jertfește fericirea nepotului sau a su-rierii sale din rațiunii de stat. Subli-mînd realismul lui Vlaicu, Davila îl si-tuează în poziție antitetă cu Mircea. Antiteza este cu atât mai dramatică cu cît acest tînăr înflăcărat, care renun-ță la tronul Moldovei și care încearcă uciderea unchiului său, nu este altul decît cel ce va fi Mircea cel Mare, domnul ce a continuat și dus spre îm-plinea viziunea politică a lui Vlaicu. Prin limbajul modern al unor dra-paje sumbre, coborînd în scenă sau ri-dicîndu-se diferit, compunînd mereu alte cvaziții spațiale, cu ajutorul func-ției arhitecturale a lumini albe sau colorate, Paul Bortnovski creează de-cori un univers misterios, care învîlnește ocreditoare sau lasă descoperi-te sentimente de dragoste și de ură. Costumele Eleni, Pătrășcanu-Veakis implantează detaliul modern în linia autenticității de epocă, avînd elegantă, sobrietate, funcție dramatică.
Muzica concretă, discretă a lui Dinu Petrescu accentuează o stare psiholo-gică amenințătoare, tulbură, prin mur-mur de instrumente, nici o clipă prin ostentativă, nediminuînd prestația cu-vintului.

Vlaicu Vodă

flictul cu Mircea. Tensiunea dramati-că crește prin uciderea lui Român Grue, ca să se destindă prin lertarea lui Mircea, printr-o altfel de ingenui-cher: „Mă-ai ucis pe Grue, fiu ce-a fost Grue”.
Carmen Stănescu se situează la o mare înălțime de joc, imprimînd în-treaga sa personalitate și distincție scenică Doamnei Clara, care devine prin ea puternică, autoritară, tiranică. Dominînd scena, vorbirea și ascu-tarea ei sînt la fel de expresive.
Mircea Basarab — Stefan Velnicuș și Anca — Aimee Iacobescu intru-chipează cuplul pasional, în ro-mantic, prin vîrstă și sentimente. Boierii, mai puțin individualizați de Davila, există în jurul domnu-lui printr-o trăsătură de caracte-r: a fi sau a nu fi de partea celui care e credincios țării sau o trădează. Prezente scenice, voci cultivate, gravi-tate impun actorii Andrei Ionescu — Costea Musat, Matei Gheorghiu — Banul Mikeed, Eugen Cristea — Groza Moldovanu, Iulian Neulescu — Precuciușul Nicodim. Pala Italianu — Mihai Niculescu și Baronul Kallany — Traian Stănescu aduc în scenă dra-ma și respectiv ridicolul celor folosiți ca instrumente de vrajbă la curtea domnească. În rolul Spătarului Drago-mir, Florin Pteric aduce prezența sta-tuară a înfălișării sale, tăria de caracte-r, un furtunos temperament.
Vlaicu Vodă, un spectacol emoțio-nant, care trăiește prin forța verbalului, prin seriozitatea tratării artistice, a in-terpretării.
Nicoleta Gherghel

filma

Retrospectivă
1988 rămîne un an al confirmărilor pe multiple planuri, dar și al datorilor neonorate încă de cinești. Au fost confirmate preferințele pentru subiec-te inspirate din viața adolescenților și tinerilor de astăzi, aproape o treime din titlurile premierelor abordînd din diverse unghii această tematică — „Al patrulea gard lingă debarcadere”, „Lucrare de control”, „Un oaspete la cină”, „Licenți”. Romantismul perso-najului contemporan, tensiunea conflic-telor cu suporturi moralizatoare, nu neapărat didactică exprimate, por-trete în mișcare ale adolescenței aflate în fața opțiunilor majore au conferit acestor pelicule audiența necesară, din păcate nu întotdeauna susținută de o programare mai rigu-roasă, (cum a fost cazul cu „Lucrare de control”, film insuficient prezent pe ecrane pentru a se impune cores-punzător publicului căruia i se adresa).
O permanentă a școlii naționale cinematografice din ultimii ani o constituie filmul politic de montaj, gen aflat la hotarele documentarului cu artistical, ilustrat de Virgil Calo-tescu cu „Partidul, Patria, Poporul”,

Retrospectivă

scenariul Nicolae Dragos, peliculă omagială de amplă respirație simfo-nică, avînd sintetizate evocator reali-tăți ale trecutului și prezentului, într-o epopeică panoramare înscrisă ca într-un letopislet și pentru vitito-arele generații. În același capitol se înscrie și „Cununa de laur” de An-ghele Mora, film ce monografiază într-un dinamism seducător al imagi-nii efervescența desfășurarea de ambi-ții și energii artistice prilejuite de Festivalul național „Cîntarea Româ-niei”, eveniment și permanentă a vieții contemporane, ce implică nu numai coordonatele universului spi-ritual, dar și imensa contribuție a făuritorilor de bunuri materiale într-o grandioasă competiție a genului creator românesc.
Feranizările desti puțin nume-rase față de alto stagiuni cinematografice, au purtat marca ambiciei depășiri textului prin viziuni originale, inter-pretarile filmice ale literaturii lui Cezar Petrescu sau Eugen Barbu în „Întunecare” semnat de Alexandru Tatos, după un scenariu de Petre Sălcudeanu și în „Domnișoara Auri-ca”, semnat de Serban Marinescu, după scenariul autorului, fiind lecturi cu marca unei profunde originalități, capabile să ofere echivalențe, viabile

estetic, textului inițial, confirmîndu-le astfel caracterul de operă deschisă interpretărilor de valoare, pentru o nouă existență estetică, într-o altă artă.
Printre permanentele anului se nu-mără și Galele acum devenite tradi-ționale ale filmului cu tematică pen-tru tineret de la Costinești, și ale celei pentru copii de la Piatra Neamt, Gale care au impus dincolo de mo-mentele de bilanț, opțiuni tematice și estetice în care documentarul și, mai ales animația, s-au relevat drept genuri cu un deosebit ecou în rîndul tinerilor spectatori oferind au-tentică lecție de popularitate.
Printre datorile cineastilor se nu-mără comedia cinematografică, gen destul de neglijat în ultimii ani, pen-ru că și filmul de evocare istorică, ilustrat doar de două titluri datorate lui Andrei Bălău și Sergiu Nicolaes-cu — „Bătălia din urmă” și „Noi, cei din linia întâi”, filme de război, de înaltă vibrație patriotică, din pă-cate singulare. Absența unor cîmesti care ne obsnuleră cu o activitate ritmică pe platouri, ca și a unor re-gizori tineri care au confirmat pe deplin, cum ar fi Tereza Barta sau Nicolae Caranfil, se mai numără printre minusurile anului, semnale de producători. Avînd în vedere faptul că anul s-a încheiat „în forță” cu „Domnișoara Aurica, de Serban Mari-nescu, valoare de durată, să sperăm că semne bune Anul Nou are. La mulți ani și la mai multe filme bune!
Călin Stănescu

REMEMBER POETII, CIND ERAU TINERI... (XV)

Inimile dintii republicane

O intimplare și fericită și memorabilă pentru mine a făcut ca în luna noiembrie a noii noastre literatură din perioada postbelică să se producă în ambianța revoluționară a unui mare eveniment istoric: proclamarea Republicii Populare Române. Mi-a înlocuit literar al acestei impresionante cunoștințe, care a exercitat asupra mea o înrîurire durabilă, o pasiune statornică, fusese lectura primului număr din 4 ianuarie 1948 al revistei „Flacăra” din vechea serie, continuatoarea săptămânalului de critică literară, „Revista literară”, organ al Uniunii Scriitorilor de artiști, scriitori și ziaristi. Primul număr din „Flacăra”, apărând sub aceeași egidă a U.S.A.S.Z., era un manifest al evenimentului revoluționar epocal, săvîrșit cu numai câteva zile înainte și cuprîndea, pe lângă articole de actualitate și nouă orientare, un mare număr de poezii — poezia a fost întotdeauna în istoria noastră de un secol și jumătate încoace militant de avangardă. N-aș aminti dintre aceste multe poezii decât pe câteva: „Doamne, doamne, să nu mă duc, să nu mă duc”, „Plugul strună și condeiul”, „Versificarea Mariei Banu”, „Dar poezia care mi-a atras atenția prin cursivitatea sa impetuoasă, prin asocierile politico-poetice inspirate, a fost cea intitulată calendaristic și lapidar „Treizeci Decembrie”, purtînd semnătura foarte populară în epoca a lui Marcel Brezilescu, „Poezie de timp și mai mare interes pentru mine intrucît am aflat că fusese și prima scriere în versuri cu acest subiect. Tin minte — și mi le-am și reamintit în memorie după textul inclus în câteva „Poezii pentru copii”, publicate în anul 1948 — versurile torentiale, științifice, cu jocul fascinant al rimelor interioare specifice acestui autor: „In miezul iernii o zi / De primăvară... / Ce arșite fierzi / Se scutură / În meșagărun aducea vîntul de ce se întîmplă / Singele frînghie morții în linia / „Tîrziu Republica Populă Română / Poporul a luat puterea în țară în mină” / „Aproape mă tem să spun ceva peste / Uriașul poem al vorbelor acesee / Muncitorii și țărani / Cărturari și soldați / În urcarea de „La mulți ani” / Răspunsul la „Pe dați ori nu ne dați” / Tîrziu Republica Populă Română / zeci și șapte, / Sfîrșit de an și început de veac, / Înă un vis care-nfloresc în fape.

Poemul se încheia la fel de agitat, ca un cîntec de sărbătorii: „E vremea, colindelor: / „Sculați oameni buni, din somn, / Poporul vrea să-și singur domn / Pe truntea lui a prins să strălucească / Alăa cunună decît cea regescă, / Pentru cununa nouă și-a dat nestematele / Toate orașele și toate satele, / Munca și lupta le-au sfleșit carate.

Haidem, țovarăși! / Pășim pieptis în patruș'opt... / S-a copt rodul trudei noastre? / S-a copt!

De unde știu că acestea au fost primele versuri consacrate proclamării Republicii? Din auzite și dintr-o investigație repetată, realizată în două pagini consacrate evocării evenimentului de revizuit „Viața studentescă” în decembrie 1966, al cărei redactor șef eram. Cu să verific exactitatea unei întîmplări petrecute în seara zilei istorice de 30 Decembrie 1947 la Bucharest, a cărei sursă este un articol al autorului ei aflat de prompt, poetul Marcel Brezilescu, l-am rugat pe colaboratorul student în anul IV al Conservatorului, actualul solist al Operei Române din București, Cristian Mihăilescu, s-o intervievez pe marea noastră poetă, în jurul orei 19.00, în sala de concert a Teatrului de Operă și Balet, în seara zilei de 30 Decembrie 1947, cînd concertase la Ateneul Român sub bagheta lui George Georgescu. Iată, transcris exact de tîrziu nostru muzician și reporter improvizat, măntuindu-se pe care sursumita Monique de la Musique a avut amabilitatea să ne-o facă: „Nu știu de ce dar întotdeauna am avut impresia că marile evenimente istorice se petrecu zgomot, cu lupte. În seara zilei de 30 Decembrie 1947 cîntasem Cealokovski. Totul a decurs în mod firesc. Nu se terminasem încă cînd un bărbat se urcă pe scenă, face semn către public și anunță o cea de e, natural, nu am înțeles. Apoi scoate o foaie de hîrtie și citește o poezie (mi-am dat seama intrucît cuvintele rimau). Lumea a început să aplaude. Mi s-a spus atunci că trebuie să citesc și eu. Am spus Republica. Am avut o senzație foarte curioasă. Mi s-a părut că în continuare programului nu se potrivea ceva mai bun, mai adecvat evenimentului decît concertul de Cealokovski, cu frînghie și gînditoare prindea pentru a doua oară de bis-ul obișnuit, o piesă pentru o pianolo, am repetat partea întâi a concertului. Te rog să mă crezi că am interpretat-o altfel... Altfel decît o cîntasem pînă atunci.”

Răbatal care urcase pe scena Ateneului Român în seara zilei de 30 Decembrie 1947, a fost Brucholero de era altul decît poezia. Marcel Brezilescu, iar poezia scrisă și spusă ad-hoc, la scurt timp după eveniment, numită mai înainte „Treizeci Decembrie”.

Acea capodoperă a poeziei patriotice românești, create înainte de a fi de insolită a lui Ion Barbu, avea să fie destinată „Vieții românești” cu dedicație pentru prietenul său Al. Rosetti, în aprilie 1948, celebra „Bălecescu trăind”, replica la destul de improvizată „Bălecescu murind” a lui Vasile Alecsandri, una pentru prima dată în istoria literaturii noastre, visarea de-o viață a republicanului patetic și revoluționar Nicolae Bălecescu, spiritul nostru tutelar, cu evenimentul epocal de la răscrucea anilor 1947-1948. E interesant de remarcat că și sub aspectul limbajului poetic, Ion Barbu fusese dintii republicani, de-a căuștină ordin ale marilor poezii românești, de la causticul verb argeșian la pateticul, imnului Eminescu din tinerețe: „O, frate cărușar, între țărăni / Din noapte ai părăsit doar străvezimea, / Ci în amurgul păsării călătorii / Cîntec-nuțea burzuișului / Ai mult urzuit țesme, gînduri / Cu ofiță-nțeleși și cu exilul, / Un veac avar te vîră sub poezii / Si zvelit libertății sueră trîrul, / Ce-nseamnă! Astăzi piatră est, din unghi, / Republicii Române Populare, / Adevărul mare, singur trunchi: / Bălecescu, început de calendar.”

Capodopera de față trebuie citită și răscolită, cu luare-aminte de toți poezii și cu precădere de cei tineri: marea poezie patriotică nu s-a scris improvizînd ocazional și versificînd oedecul truism de rezonanță lozincară, nici de frumos și de just ar suna, ci năstrîndu-și personalitatea poetică, stilul specific, intemeiate pe un travaliu exemplar.

Din seria de poezii patriotice publicate pe cînd eram redactor la „Lucafărul”, din 1958 în în, evident una din cele mai valoroase, din care demonstrează selecțiile din antologia lirică pe această temă apărute în ultimele decenii, cum n-avea evoca, la loc de frunte, acea miscatură „Dragoste de țară”, deontivă operă a autorului ei, poetul de limbă germană Alfred Marescu Snerben, și tîlmeștorul și în limbă română, marele nostru poet Al. Filipinid, înainte de a comenta poezia permită-mi-se câteva cuvinte despre acest important poet contemporan.

Almanahul enciclopedic „Realitatea ilustrată”, editat de revista „Contemporanul” și intitulat Scurtă istorie a filmului de animație, este un almanah dedicat copiilor de ieri, de astăzi și de mâine. În paginile sale vezi afa o istorie ilustrată a filmului de animație de la începuturi pînă astăzi, portretele celor mai reprezentativi actori români, insușite de sevețe colorate din filmele lor, o „bătălie” în imagini narative prețen al copilor Ion Popescu Gopo, numeroase „benzi des-

ran de limbă germană. Bucovinean de origine, cu o biografie destul de picarescă în tinerețe, era totuși un mare cunoscător al realităților românești, al culturii române, deosebi al celei populare (pentru traducerea unui volum de poezii populare românești în limba germană în anul 1934 s-a acordat Premiul de stat clasa a II-a). Și pentru că a venit vorba despre prețurile de care se bucura poezia populară românească în inima și mintea lui Alfred Marescu Snerben, să consemnez o mărturisire pe care mi-a făcut-o într-o discuție la locuința sa din C.A. Rosetti: „Dragă Stoian, mi s-a spus într-un moment de entuziasm, știu, unora mi se pare că în poezia populară românească e mai mult metafizică decît în filozofia germană.” Și pentru a mă convinge mi-a citat din memorie câteva versuri populare, altele rar întîlnite în colecțiile de acest gen: „Moarte, moarte, rar mai ești / Că vii cînd nu te buiești / Doar ai pus mina pe masă / Si s-a făcut larg în casă”. Ca să nu mai amintesc o discuție cu o zăristă de la o publicăție germană din țara noastră, proaspăt întoarsă dintr-o deplasare într-un sat, bănătean dacă-mi amintesc bine. Din întrebările pe care i le-a pus tinerii colege, pur și simplu incunind-o, cum se zice, mi-am dat seama cit de familiară îi era viața satului, implicit în posturile ei actuale.

N-aș putea să nu amintesc marea lui dragoste pentru tineri, din moment ce prin anul '50, acceptase să participe împreună cu mine la o suită întreagă de întîlniri cu studenții Facultății de comerț exterior, pe atunci cu sediul în strada „Trumbeșilor” (Nu pot să nu-i exprim, fie și într-o paranteză, recunoștința pentru gestul de a mă fi tradus în limba engleză cu două poezii, în revista pentru străinătate „Romanian Review”, nr. 2/1964).

Dar revenind la poezia propriu-zisă, avînd în bucuria „Presențului” și „Nostalgicului” dar într-o înțelegere survenită între autor și traducător numindu-se în românește aforistic, cum și e în întregime sa, „Dragoste de țară”, puține versuri se pot cita de profunzimea acestora despre acest sentiment-conștiință sine qua non: „De dragoste de țară cine n-are / N-are ca de aer, de apă și de soare?” // „E-a-i piinea scoasă din cuptor, fierbinte, / Plimbarea e-un prieten de-a pururi vie-n minte. / Un chip pe care-l știu de mult, un glas / Al cărui murmur lacom în suflet fi-a rămas.” // „C-e-i dragostea aceasta, cine știe? / Întrebă pasărea ce-n pribegie, / Străbate mări și fărîmuri, ca să se-nnoare iar / An după an, pe creanga aceluiași stejar.”

Si după cîteva asocieri surprinzătoare, cu ipoteze similare din cosmos, conchide, la fel de aforistic și incitant: „Si incitant / E nostalgia lucrurilor toate! / Daru pe un drum prin cosmos constelații / Prefac în zbor puterea eternei gravitații, / Făcînd și tu din nostalgia-ți faptă / Pe calea înnoirii te îndreaptă!” // „In rînd cu toți acei ce-n România / Isi vad în construire bucuria / Presențului și Nostalgicului / Din care lumea nouă își trage strălucirea.”

Intimplarea, iarși fericită pentru mine, a făcut ca aspirația spre poezia patriotică, născută odată cu acel manifest liric republican din „Flacăra” începutului de an 1948, să mi se impună încă în permanență în viața mea. Într-o unde am lucrat și mai ales pe care le-am condus. Un ultim strălucit exemplu mi-l oferă publicarea în revista „Viața studentescă” din august 1970, în cadrul unui ciclu de poezii patriotice, intitulată cu deviza testamentară a Văcărescului: „A patra patrie”, o colecție de poeme „Țara” de Zaharia Stancu. Fîind o sinteză o evoluției sentimentului dragostei de țară, cum cu citiva ani înainte numea Constantin Buzea realizase în nu mai puțin celebra „Laudă a României Sotiale”, publicată tot de noi, în revista „Lucafărul”, publicată în anul 1964, această care evocă momentul începuturilor revoluției noastre, întregindu-l în întreaga dăruire istorică pe aceste pămînturi, în această Țară: Fericită, ne legămînt între viață și moarte / Fericită, ne legămînt între viață și viață, / Apoi a venit o roșie dimineață, / Din adîncul istoriei, de departe. / Cu Doja, cu Horea, cu Tudor a venit, de departe. / Cîta adunare de forță! / Cîta avînt! / Cîta adunare de muncă, de frîdă. / Asudă muncitorul, asudă țărantul, / Soluțiu asudă, Fabricei, pe la toate publicățiile. / Pămînt, / Singe la hotăre, singe și pace, / Republica! / Republica! / Te-am iubit copil, țînăr și matur, / Țara, / Toțdeauna te-am iubit, țară, / Acum te iubesc și cîna mult. / Din în seară, / Pentru mine din în seară, / De zi nu mă uită / Nici de soarele zilei nu mă satur, / Nici de soarele zilei... / Cu glas de aur vreau să te cînt, / Cu glas de aur te cînt, țară, / Cu glas de aur, / Sub aer albastru pe-albastru ocean / Corabia noastră, albastru-nainte, / Mîndră albastru-nainte, / Spre vîntul spre comunism avară, / Friciun vîntul, Mester cîrmaciul, / Mîndră corabia... Mester cîrmaciul.

Din cuprinsul celor două pagini se mai puteau remarca poezii patriotice antologice semnate de mari poezii din toate generațiile: Victor Eftimiu, Ștefan Ferenc, Violeta Zamfirescu, Tiberiu Ujan, Constantin Buzea, Hans Schuller, Adrian Păunescu, Ion Georgehe, Atrăgea atenția la acesta din urmă loc unde fusese scrisă poezia „Proba potopului” apărută ulterior în volumul „Avalarea”, respectiv Pinar del Rîu, Cuba, Tabara brigăzilor tehnice române aflată la vestita „Zafra”, după cum în preambulul care însoțea poezia se sublinia ca o idee poetică importantă faptul că patria poetului e, în mod statornic, limba română, idee care avea să revină și în cugăriturile pe această temă ale celuiiași mare poet contemporan, Nichita Stănescu.

Dar dintre toate pămînturile care însoțeau versurile poezilor citați, fiecare emoționant și revelator prin ideile afirmate, avădrea unui adevărat corolar și legămînt testamentar al „Inimilor dintii republicane” avădrea cel al lui Zaharia Stancu, unul din cei mai reprezentativi scriitori români din toate timpurile: „De-a lungul anilor de cînd fac literatură și publicistică am scris nenumărate poezii și articole inspirate din dragostea mea de patrie. Din nefericire nu am timp acum să-mi răscitesc arhiva. Va trimite decît poezia „Țara” care va apare zilele acestea într-un volum de versuri editat de „Cartea Românească.”

„Cred că orice scriitor, înainte de orice, trebuie să consacre o parte din timpul lui scrierii literare o poezie literară care să ajute țara noastră să-și cunoască și să-și iubescă patria în zile bune ca și în zile grele. Astfel va fi făcut toți iluștrii noștri înaintași.”

M-aș îndemna pe mine însumi și mi-măș îndemna confrății mei tineri să nu uităm că, dacă n-am fi avut o patrie, n-am fi avut o literatură.”

E un îndemna care sună meru actual și cu alit mai mult cînd poezii sînt tineri...

Nicolae Stoian

O istorie în imagini a literaturii române contemporane

Văzută de Ion Cucu

Vizită de documentare a unui grup de scriitori într-o mare întreprindere

Ilie Tănăsache, un reporter frenetic, dublat de un prozator al temelor actualității

Ștefan Bănelescu, un romancier în „Iarna bărbatilor”

„Acasă” — un cuvînt cît țara

Există în rostirea curentă a limbii române, din cele mai vechi timpuri și pînă astăzi, un cuvînt miraculos prin intensitatea semnificației sale: acasă. Pe urmele străbunilor și părinților noștri, pronunțînd acest cuvînt cu înțelegerea sufletului, el exprimă toată dragostea față de casa părintească și locurile în care ne-am născut, dorința și nostalgia „atunci cînd ne aflăm departe de ele, deplina bucurie și satisfacție ori de cîte ori revenim printre cei dragi.

Este grăitoare în acest sens duioșia cu care autorul fermecătorilor „Amintiri din copilărie” își exprima statornică adorabilă față de casa natală din Humulești, față de oamenii satului și pitoreștile lui împrejurimi. Eminescu, cel cu plaurile „dulcii Bucovinei” cu sunețului de jale al buciului lui de deal în auz, își vîră ardent, în versuri de o canoare coplesitoare, și locurile în care ne-am născut, dorința și nostalgia „atunci cînd ne aflăm departe de ele, deplina bucurie și satisfacție ori de cîte ori revenim printre cei dragi.

Pentru fiecare dintre noi, acasă are, desigur, o rezonanță aparte, definind un spațiu încreștat de amintiri de imagini scumpe, de inexprimabilă afecțiune. De aceea, evocările unor artiști ai cuvîntului, ca cei pomeniți mai sus, își află un firesc și reverberant ecou în inimile noastre, ei exprimînd, parcă, propriile noastre simțămînte și trăiri față de casa, ori locul de obîrșie. Print-un înflăm flux de similitudini, printr-un adine și comun filon emoțional, reușim să depășim zona strict natală și să simțim acasă pretutindeni pe înlînsul pămîntului românesc, unde ne întîmpină de fiecare dată peisajele alt de familiare și unde înțîm meru același străvechi și incîntătoare modulății ale grațului, aceeași limpede și înălțătoare simțire. Este cea ce face ca la Ipotești, de pildă, la Humulești, la Râșinari, la Lăncrăm, la Sălcia, la Siliștea Nouă etc., etc. să ne aflăm cu adevărat la noi

acasă, înțelegînd aceste locuri geografice noastre spirituale, care este în egală măsură a ființei și a patriei noastre.

Peste tot, pe unde ne poartă pașii în colindări cu treburi ori de plăcere, se relevă aceeași poezie a firii, aceeași rînduială a rîndului și a faptelor. Aceasi plegnăntă originalitate și frumusețe la „minunile” de pe Argeș, de la Voroneț, Văratec, Cozia, Tismana etc. Aceasi nemîntrecută încusiră a acestor motive florale și zoomorfe — desigur diferite în viziunea și culoarea lor locală — a vestitei meșteri olari de la Horezu, Oboga, Marginea, Corund, Vama, Curtea de Argeș s.a. În aceeași însemnare de răscăltătoare vestiri sună buciurile și tunicele peste briul Carpaților, celebrînd bucuria trăirii și a frăției în plaurile strămoșesti, la fel își tragă glasul „misterio de dulce”. Doina poate toate zărilor românești. Aceași sete de frumos și legendară hărnicie, vădite în realizări fără seamă ale împurilor trecute și prezente, la București, Iași, Cluj-Napoca, Timisoara, Craiova, Tirgu Mures, Constanta, ca și în toate celelalte orașe și sate ale patriei...

Acasă, casa mea, casa noastră... Ce tainic, ce dător de forță și încredere e să te și țîi legat, cu rădăcini pînă din adîncul vremilor, de un pămînt anume, de o vatră, de un tărîm al vînturilor tale! Ce mîndrie fără sără să poți răbăta în lung și în lat înțelegînd străjuile de semnele piscuri ale Carpaților și, oriunde te-ai afla, să exclami cu sufletul îmbătat de atîta splendoare și măreție: „Acesta este țara mea, aici e casa mea, aici sînt locul, roșul și menirea mea pe lume”. Căci întreg cuprinsul românesc, cu imensul său liant de inimă, este o însumare armonioasă a tuturor meșagurilor, a celor și locuințelor noastre. El intruchipează — ca sublimare a irezistibilului și îmbărbătătorului — căsă țara de ieri și de azi, cu toată istoria, oamenii și corăriele sale materiale și spirituale. Patria cea pururi mai presus de toate — adică însăși dimensiunea dragostei, a luptei, a muncii și devotamentului nostru fără margini...

Ion Segărceanu

Din edițiile anului...

Urmare din pag. 1

amănunt — dar tradiția întemeiată de marii noștri editori ai folclorului ar trebui respectată cel puțin în principiu, în linie de bază.

Mai enumerăm, dintre edițiile acestui an: Al. Odobescu, Opere, vol. XI. Corespondență 1887-1888. (Text stabil, note și index de Nadia Lovinescu, Filoteia Mihail și Rodica Bichis, Editura Academiei); Valeriu Brăniște: Corespondență (ediție de Valeria Căliman și Gheorghe Iancu, introducere de Ștefan Pascu, Editura Cluj-Napoca), P. Negulescu, Filozofia Renașterii (Prefață de Răzvan Theodoroscu, Ediție îngrijită de G. Pănescu, Editura Eminescu), S. Mehedinți, Civilizație și cultură (selecție de texte, prefață și note de Gheorghita Geană, Editura Junimea). O mențiune specială trebuie să acordăm ediției I. L. Caragiale: Restituiri (identificarea articolelor, transcrierea și comentarea de Marin Bucur, Editura Dacia). Marin Bucur ne atrage atenția asupra necesității de a-l căuta și a-l edita pe I. L. Caragiale și, lucru poate mai important, precizează un criteriu metodologic indispensabil: ziarile din epoca marilor noștri clasici trebuie cunoscute bine (d-așa zice „pe de rost”) — nu în sensul pagagalosic al termenului, dar cel puțin în articulele lor de bază; editori, colaboratori, poezici importante, schimbări de direcție politică și culturală, înnoiri, etc., etc.). Este un desiderat pentru viitorii cercetători ieșiți din băncile universităților — dar și o cheie de control pentru unii cercetători de astăzi care par a se fi claustrat în arhive și în surse de mîna a doua uitînd din moment cel mai important: presa scrisă a secolului al XIX-lea. Din acest punct de vedere, ediția lui Marin Bucur mi se pare a închide un cerc revoluționar, o provocare, o rucă, căreia trebuie să i se răspundă.

Revenind la literatură frumoasă, nu putem uita ediția bibliofilă pe care Romulus Yulpesco o îngrijește Jucului secund de Ion Barbu — și, desigur, nici „ediția franceză” Marin Preda: Les Moromete (traducere de Maria Ivănescu, Prefață de M. Ungheanu). Așa cum gîndul la Eminescu nu ne lasă a uită că ediția sa monumentală și-a planificat încheierea în 1969; oare aceste zile ce ne-au mai rămas pînă la finele anului 1966 ne vor aduce încă un volum din truda editorilor săi?

Redacția revistei „Lucafărul” mulțumește colaboratorilor săi tipografi, care i-au stat alături de-a lungul întregului an, și le urează un călduros „La mulți ani”!

CIVILIZAȚIA EPOSULUI

S adoveanu, în „Frații Jderi”, poezia să afle adevărurile ultime ale unei epoci de criză și, de aici, exemplaritatea actelor eroilor săi, care cunosc strălucirea înaltelor ranguri sociale, subtilitățile misiunilor diplomatice, febra exilului, disciplina monastică, liha vieții patriarhale, vitregia războaielor nimicitoare, cu alte cuvinte tot sau aproape tot ce putea oferi existenței lumea medievală. În acest univers instabil, viața se condamnă la spectacolul dînzor nevroze feroace de cunoaștere și de înțelegere. Este o vreme grăbită, a trăirilor intense, a celebrării ipotezelor fundamentale ale omului, peste care se supra-pune dimensiunea apolitică a elaborării actelor — inclusiv de comunicare — în registrul solemnității epice.

Aventura lui Ionuț Jderu, cum se știe, un caracter inițiativ. Dar aventura, pentru a deveni cultură, trebuie să caute cu orice preț un stil, o formă de exprimare adecvată. Ritualurile cotidiene, rînduiala de la curte, eticheta relațiilor interumane, rostirea obsecvoasă sinteză de reverență ceremonială care dau coerență și disciplină, potrivite elementare. Supra-cărea un protocol echivalență cu asumarea unui cod în care se îmbină tradiții de cultură arhaică și livrescă, Ionuț — sinteză între Făt-Frumos și Ivanhoe — potențază demnitățile formulelor de reverență consacrate prin convergența firescilor în memorii și la curtoazii medievale. S-a spus despre fiul cel mic al comisului că reprezintă personajul aventuros al operei sadoveniene aflat sub semnul faptei, al întîmplărilor „de mirare”, spectaculoase, dinamice, captivante, finalitatea fiind înțelegerea, maturizarea.

Să observăm, pornind de la capitolul X din „Damenii Mariei sale”, că drumul cunoașterii nu are capăt, viața este o căutare în permanență. Deplina maturizare e meru amînată de o „rămășiță de nebunie” care răbăta la suprafață în momente și situații neașteptate, reîmbrîndu-i impulsurile. În același timp, să reținem că traversarea evenimentului lasă urme în memoria personajului ce se înscrie în ordinea naratorilor, fie prin introducerea unui discurs personal (puterinc valorizat prin chiar trecerea la persoana I — vezi cap. XI din același text), fie prin invocarea perspectivei ritualului povestirii („Nu-i petrecere mai bună la vreme de iarnă, decît a-urii asemenea istoricilor, înă focol din sobă”). Exemplaritatea subliniată a întîmplărilor („asemenea istoricilor”) se vede și în inserția semnelor referențiale „tuta” și „muța”, prin care se ratifică performanța naratorului. Că Ionuț este un erou de „poveste” ne-o demonstrează prezenta în roman a motivului eliberării fecloarei — deopotrivă mobil al idealului cavaleresc și suport al bine-luț viteșeg de sorgine folclorică, dar și decuparea — ca modalitate epică a episoadelor „călătorilor” sale, veritabile „probe” de verificare a virtuților individuale.

Secvența reprezentativă de halcă, dincolo de competitiv, configurează interfața unor convenții ce țîn de reprezentările basmului și de sistemul structurării textelor curteneste. Ea face parte din categoria interdicțiilor încalcate (Ionuț nesocotește învățăturile arhimandritului Amfilohie). Există un enunț generator al acțiunii: „Într-un rîm își căută han...” echivalent perfect al tradiționalei formule inițiale „a fost odată...”. Insoțit de Botezatu — credinciosul avînd rol, în poezia basmului, de confident, iar în protocolul înfruntărilor cavaleresti, de scutier — Ionuț pătrunde în „medanul” al călătoriei, în călătoria sa, unde sosesse călătorești de Halcă, variantă orientată a turnirului apusean. Dacă funcția militară a cavalerului, sacralizată prin ritul investiturii, genera virtuți la modul ideal, realitatea cotidiană însoțea o mitologie comună, neutralizatoare a tensiunilor, prin situarea conflictului în perimetrul jocului. Un joc de tipul agon-ului, al competiției pentru afirmarea propriei superiorități. Intrecerea dă existenței o formă și un sens mai explicit, punînd bazele unei justiții și ale unei libertăți exprimate „direct”, în demnitate al întrecerii „rotundul medanului” înconjurat de o multime pestiță, bărbăți, femei, copii de toate neamurile, navrapi, țărani și spahii, în ciuda austerității decorului (lipesc fastuoasele corturi și estradele înecate de falțurile flămarilor), ține de ceremonialul înalt al investiturii, același motive florale și zoomorfe — desigur diferite în viziunea și culoarea lor locală — a vestitei meșteri olari de la Horezu, Oboga, Marginea, Corund, Vama, Curtea de Argeș s.a. În aceeași însemnare de răscăltătoare vestiri sună buciurile și tunicele peste briul Carpaților, celebrînd bucuria trăirii și a frăției în plaurile strămoșesti, la fel își tragă glasul „misterio de dulce”. Doina poate toate zărilor românești. Aceași sete de frumos și legendară hărnicie, vădite în realizări fără seamă ale împurilor trecute și prezente, la București, Iași, Cluj-Napoca, Timisoara, Craiova, Tirgu Mures, Constanta, ca și în toate celelalte orașe și sate ale patriei...

Caracterul monden al duelului lui sul-generis este subliniat prin reacția publicului care își încurajează „întîrită” favoriții.

Prozatorul strălucit asupra protagoniștilor, Uzun e un Goliath ce biruie cu ușurință dol navrapi, Ionuț întruchipează emblematică cea de-a treia „încercare” de a învinge un fel de duș malfic — „negreață a pămîntului” — expresie a forței brutale. Harapul va fi doborzit prin inteligență, Jderu aruncînd nisip pe spatele uns cu uidelemn al adversarului, pentru supura aderenței. Tehnica e a catapultei: „Jder s-a lăsat în aceeași clipă pe spate, aducînd după el pe Uzun”; și, cum îl aducea în jos și la zvirul ca dînt-o catapultă peste capul său”, Victoria e salutăută cu „zvon și chiot” năprăznice, manifestare debordantă a exuberanței multîmii. Învingătorul, trecut în sa, închină (semnificativ) murgul lui Irana-Beg care îl gratulează verbal: „Halal pehivan!”

Din acest spectacol popular absentează catalizatorul înfruntării, femeia, care ar fi asigurat rafinare sensibilității, înfrumusețarea vieții de societate, care ar fi conferit emoțiilor dimensiunea estetică. Revenirea în un plan mai restrîns este bruscă. Irana-Beg, s-ar fi cvenit să-și smulgă punga de la obînc și s-o arunce în pașite, dar asemenea lucruri nu se întîmplă decît în povești”. Înă o dată, realitatea dezmente idealul. Lui Ionuț, spirit dominat de generozitate, loialitate, încredere, nu-i rămîne decît să regrete că s-a abătut de la exigențele discreției, „dîndu-se în priveliste”. Acest „fluture, flacăra, schimbător ca un pui de demon” este construit în proporții omenești, mai blînde, asemeni bisericilor bizantine, și nu încrunțatele catedrale gotice, după cum scria Petru Comarnescu în eseu „Stilul epocal al d-lui M. Sadoveanu față de romanul istoric al lui Walter Scott”, contestîndu-i monumentalitatea. Ionuț Jder are noblețea ethosului popular din a cărui substanță se hrănește, la confluența istoriei cu mitologia. Spectacolul existenței sale elogiază adevărul, dreptatea, demnitatea, vitalitatea, eroismul. Aventura este încă o convenție și Sadoveanu respectă regula jocului.

Constantin M. Popa

REVEZION la Post Restant

Să rîdem cu ei...

„De furie, Ging Gong izbește cu capul Muntele Buzhou...” (Ileana Hogea-Veliscu).

„Acestă ființă care este, chiar și fără ca noi să fim, și care ne cuprinde, fără ca noi să fim ea...” (Karl Jaspers).

„Sînt tare bucuros că nu-mi place spanacul, căci dacă mi-ar plăcea, aș minca, or eu nu pot să-l sufăr.” (Louis-Marie Prudhomme).

„Mi-au lăudat atât de mult tablourile, încît am înțeles că le detestă.” (Ernesto Sábato).

„Lepurele este deci un dobitoc. Lepurele este mai mult

„Cînd am trecut prima dată prin Elveția, am avut impresia că era în fiecare dimineață mătura de gospodină (care probabil că aruncă gunoierul în Italia.” (Ernesto Sábato).

„Observ că motivul babel e la fel de statornic în poezia lui Alboiu ca și al cimpiei, în ciut cu egală îndreptărire își putea intitulă un volum **Baba eternă**.” (Mircea Dinescu).

„Așfel motivul supel mi se pare că detine în creația lui M. Dinescu, o superioritate statistică: este mult mai prezent, în poeme, decît motivul muștelului și al cealului în

„Ce noroc, ce noroc a dat peste noi în noaptea asta! Avem și-un cadavru și, la urma urmei, asta e cel mai important lucru.” (Friedrich Dürrenmatt).

„Apoi îi porunci lui Meinho să-l ajute să sape o groapă, unde au grămadit bucată din domnișoara.” (Mario Vargas Llosa).

„...Iar procurorul Strava avea numele mai verosimil de Popea.” (Eugen Simion).

„Găsece că artieria are ceva distinct chiar dacă trage.” (Heinrich Böll).

„Adăugînd cea de a opt-sprezecea: disciplina nedisciplinate.” (Pop Simion).

„Cunosc franceza, spaniola și germana chiar și cînd stau întinsă în pat.” (Ion Tîpșie).

„Singurul muștar gustos e cel fabricat la Dion, Districtelele stomacului.” (Gustave Flaubert).

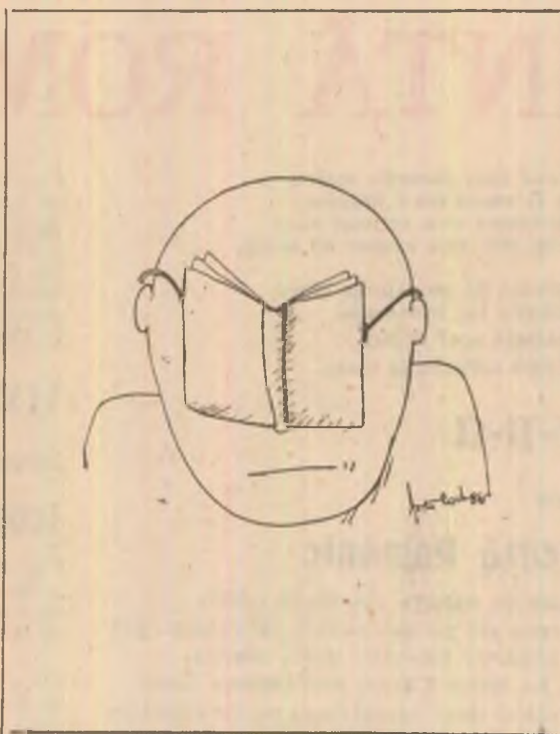
„Lăsat afară, elefantul din critică e bine să mă rădă din cînd în cînd, fie și numai să-l aducă aminte de aceasta.” (Ovid S. Crîmăniceanu).

„Eu, domnule, am apucat triciclele care n-aveau decît trei roți.” (Gustave Flaubert).

„Pentru Anca avea sentimentul omului ce și-a regăsit calul lui drag, pierdut în urmă cu ani, de care aproape că și uitase.” (George Voica).

„În timp ce le credea preocupate de fierberea ouălor, să iasă cleioase, ele, de fapt, îi studiua agenda de telefonie.” (C. Turturică).

Remarcat de Mircea Constantinescu

PARODII

CEZAR BALTAG

Descintec oracular *)

Visător și pe furate
Gîndul meu pe cil se poate
Tot la îne se oprește
Prin Oracl cînd șoptește:

— Doamna mea Centaură
Cu sinu-ii de aură;
De pe Dealul meu sonor
Iartă-mă dacă implor...

Vino, doamnă să te-ada
Noaptea cînd cobor prin Dud
Și-mi aud Neclipele
Nimenea și Numele:

— Cezare, Cezare, hal l...
Tuă-mă de ce mai stai;
Tuă-mă și pește poate
Inventiv cum scrii în carte.

*) Dialog inevitabil-șoptit, pînă la epuizare, cînd șoptea devine țipăt, iar țipătul sărut antologic.

IOANID ROMANESCU

Trompeta *)

Imi permit să vă cînt la trompetă
și persiflex cit am Favoare
Cînd viața mea în text și rimă
nu ține deci de o-nimplare

Imi permit să vă cînt orice-aș spune
chiar dacă mai stîrnesc și cîinii
sînt colat deja o vedetă
eu care cînt „Sonata lunii”

ori dacă unora acum nu vă convine
sînt Urias... precum se vede
de la distanță par cometa
iar de aproape Calul verde

Orfeu din cite știți prea bine
purta o liră în spinare
eu port ea Armstrong o trompetă
și persiflex căci am Favoare

*) Instrument cu mult mai evoluat decît Lira, folosit în stilul meu personal, pentru a lău pituitul celor care încă nu cred în compozițiile mele ofrice.

Ion Boroda

POST RESTANT

Nu toate cele povestite de taximetriști sînt adevărate, deși ei știu să se fosească foarte bine de buna dispoziție a celui care, în sfîrșit, a reușit să le fie tovarăș de drum. Iată, deci, una din poveștile taximetriștilor pentru care nu numai dv., ci chiar și E.A. Poe ar muri de invidie: „Veneam de la Otopeni, de la aeroport, cînd, deodată, am văzut pe dreapta șoselei două femei făcîndu-mi semn. Am oprit, le-am luat. O femeie era bătrîna; cealaltă era tinăra, fiica ei, probabil. Amîndouă păreau să fi înghețat tot așteptînd să le ia cineva, pentru că, am uitat

să vă spun, era trecut de miezul nopții. Și... mi-au cerut să le dau la marginea orașului, în cartier. Cînd am oprit în fața blocului, după ce mi-a plătit, bătrîna mi-a spus: „Sînteți, desigur, obosit, și pînă dimineața nu scăpați din slujbă, așa că, pentru că ați fost atât de drăguț și ați oprit, vă rugăm să urcați puțin la noi, să beți o cafea”. N-am refuzat, deși eram în timpul programului: „Doamnă, am spus, nu mi-am făcut decît datoria, dar o cafea beau cu plăcere”. Am urcat, mi-au făcut apartamentul — obșnuit, cu două camere comandate și o sufragerie (crede că avea două balcone)... Din greșală însă, nu știu cum am făcut, mi-am vărsat cafea pe cămașă, așa că m-am dus la baie să mă curăț. Eu cînd mă spăl pe miini, știți, scot întotdeauna verigheta. Așa am făcut și de data asta, numai că am uitat-o acolo, în baie, pe etajeră. Abia după ce am plecat de la cele două femei mi-am dat seama, și... repede înapoi. Am sunat la ușă pînă au ieșit vecinul. „Pe cine cauți dumneata, m-a întrebat unul dintre ei”. Le-am spus ce și cum, cu verigheta, și am văzut cum se uitau la mine... ca la un nebun. „Băiete, mi-a spus unul, e adevărat că aici au stat două femei, mamă și fiică, dar ele au murit acum o lună, într-un accident de circulație, pe șoseaua Otopeni”. „Au murit, adică sînt moarte? Dar verigheta mea?”

Între timp un vecin apucase să cheme miliția, a venit echipajul, le-am povestit ce și cum... În sfîrșit, au deschis ușa să verifice dacă e adevărat și, ce credeți, domle? Verigheta mea, aia pe care scrie Aristița, prima mea nevastă, era acolo, pe etajeră. Am înghețat, iar miliția a făcut proces verbal și mi-a oprit verigheta pînă aduc perechea. Dar unde s-o găsece eu acum pe Aristița? Unde? Așa că am rămas

fără verighetă... mare pagubă, dom'le, mare. Un asemenea sfîrșit de poveste merită, desigur, cițiva lei în plus.

ION VINĂ, Ioco. Nu, nu dv. ați scris „Război și pace”. Dacă totuși v-ați apucat să copiați cartea, respectați-i ortografia și punctuația, pentru că nu se poate scrie „Andrei, Balkonschi”. Reveniți după ce copiați „Iliada”.

SANDA TALISMANU, Cheia. Aveți un calor, abia dacă puteau umbra în costum de baie prin casă”. Incercați să fiți mai puțin subiectiv.

IULIAN NEACȘU, București. „Nu te voi mai săruta decît atunci cînd vei muri...”. Nu sună caraghios? Sau credeți că cineva poate să fie în stare să-și ia zilele pentru un sărut pe care și așa nu l-ar simți. Continuați însă, în viață e mai important să crezi, decît să nu crezi în fantasmagorii.

NICOLAE VELEA, strada Mozart. Am primit proba dv., dar dv. ați primit fotografia noastră? Oricum, sînteți un corespondent înconfundabil, un om minunat, un prieten adevărat. Ce păcat însă că prozele pe care mi le-ați trimis seamănă atât de bine (prea mult?) cu prozele scriitorului cu același nume. Treceți pe la redacție. Singur.

FĂNUȘ NEAGU, Doina. N-am înțeles nimic. Am auzit însă că sînteți un povestitor extraordinar, așa încît v-am ruga să veniți la redacție să ne povestiți romanul „Scăunul singurătății”. În altă ordine de idei, de ce tînceți neapărat să scrieți la zi despre meciurile de fotbal aminate?

N. MANOLESCU, București. În proza dv., o femeie în vîrstă povestește vecinului de compartiment (adică dv.) cum nu și-a mai recunoscut un iubit din tinerețe (e adevărat că acesta avea un frate gemăan !). Noi însă cunoaștem situații în care o femeie (și nu neapărat în vîrstă) nu și-a mai recunoscut nici sotul cînd a aprins lumina. Oricum, sugestia noastră este să nu mai călătoriți cu trenul. Din cauza răului de înălțime.

VASILE NECAJITU? Dacă nu vă plac răspunsurile noastre, nu aveți decît o soluție: nu mai scrieți. Dacă nu mai scrieți, nu vă vom mai citi. Iar dacă nu vă vom mai citi, nu vă vom mai răspunde. Deci nu vă va mai supăra nimeni. Așa e bine?

Iulian Neacșu

P.S. Cîțitorilor și corespondenților noștri „La mulți ani, cu sănătate”.

Parodii de Mircea Micu

FĂNUȘ NEAGU Plopi, miei și damigene

„De lăsața seculul am jurat cu mina pe-o sticlă de lapte băut să nu-mi mai fiții umbra pe treptele garnisite de suspine și bomboane agricole. Prea multă neghină în lanul de grâu curat și prea mult singe de corb mi-a băgat în vine pațina fotbalului. De cînd Diav face pe maratonistul din capitală în provincie, mi s-au stins mușetele în geam și-am închis că-mara cu hîmțaii pentru totdeauna. Zic adio crailor de chihlimbar, stadioanelor cu miros de petarde fabricate de sineiași, călugărilor imbrăcați în civil și dezertați din mănăstiri cu pivnițe pline de vin nebotezat. Las altora plăcerea de a-l vedea pe Lucescu pe banca antrenorilor, chiar dacă banca e neguțită. Cîță vreme va conduce orice teleguță fotbalistică va ninge cu ouă de cuc pe bocanții jucătorilor și în grădina casei mele... Fiindcă Lucescu ne-a mincat coliva și ne-a băut vinul împărtășaniei din Mexic imbolnăvindu-ne de orbul gălînilor. Deceaba a venit de Anul Nou cu sorocva la geam legată de grumazul unui miel. Nu l-am primit! L-am împușcat sorocva cu vorbe auzite în mahalalele Brăilei iar pe bietul miel, că era ger afară, l-am primit la căldură și aștept toamnă să l-l înapoiez batal...”

Iulian Neacșu

IULIAN NEACȘU Confabula leului lăudăros

Un leu lăudăros și foarte flocos / care trăia într-o pădure tropicală și seculară / se lăuda toată ziua că el este cel mai puternic animal /

din zona aceea în care nu trăiau decît ariel. / Și se bătea în piept cu laba dreaptă și cînd obosea și cu cealaltă. / Cînd avea chef se bătea cu amîndouă odată. / El era frumos, fioros și după cum am spus foarte păsos. / Aproape pe toate părțile trupului avea păr numai pe nas nu. / Pe nas, de fapt, nu au păr nici oamenii / pentru a se deosebi de maimuțe. / Într-o zi cînd leul răcnea enervat de smog / un ființar foarte mic și probabil demagog / i se așeză pe virtul năsoiului și acolo rămăsese / bizidul cu ultrasunete / eu sînt mai puternic decît ține / așa că supune-te. / Leul începu să se lovească peste bot / simțîndu-se pescat foarte de tot / și atîta se lovi / pînă muri. Morala nu are nici un scop / fiindcă a tras-o mai demult și excelența sa domnul Esop.”

TUDOR GEORGE Sunet aerian

La fotbal se pricepe lumea toată
De la Constanța pînă la Ciceu
Și chiar Băieșu Ion mi-a spus odată
Că fotbalul e cel mai falnic zeu.

Pe stadion am fost, nu zic, și eu
Într-o duminică cam înmormată
Și m-a plouat că nu aveau prelată
Pe stadionul cit un Colișeu.

Și nu aveau nici bere nici rachiu
Și-am declarat atunci cu glas sonor
Pe stadion niciodă să nu mai viu.

Mai bine singur la televizor
Decît inghesuit ca-ntr-un sîcriu.

ION HOREA Improvizatie pe rime date

Ajuns trudit acasă n-am să citesc un op,
o să imbrac eșecul și inverzitul clop
și o să dau o fugă să prind deschis un shop
că văd dacă au whisky și versuri de Esop,
călătoria, altfel, nu are nici un scop.
O iau pe malul gîrlii nici prea domol nici

schiop
să nu închidă shopul că altfel sînt în plop
și cer un kil de vodcă și sticla n-are dop
așa că vin acasă trudit și fac trop-trop,
am pus în feava sticlei un țărănescu propop
și-o iau de-a lungul văii deodată la galop
că mă așteaptă vărul să-i pun muzică pop!

Nic Nicolaescu

PARODIE

GEORGE ALBOIU

Dealul Caduc

Cîrțita taie în două după o metodă proprie
Dealul Caduc și desparte aerul de vîd, cîntecul de mierlă, descoarță de cămilă. Și cum să reziste aerul fără cămilă, cîntecul fără

HORIA BĂDESCU Balada hanțigelor date naibii

Prieteni scumpi și frați de suferință
astăzi voi face schimb de locuință,
vreau să termin cu viața de borfaș
și să mă mut de-a pururi din oraș.
Dar înainte, totuși, de-a pleca
vreau să vă zic balada mea.

Vă amintii hanțigetele cit soba
cu sîni zurlii și piele de Cordoba
cu gleznele de porțelan de China
cum ne-au păpat junetea și chenzina?
Ce ochi aveau, ce palme și ce vin
adus cu suprapet din Cobadin,
cum ne mai înveleau cînd venea sara
ca niște vechi covoare de Buhara
și ne luau istețe ban cu ban
ca niște cămătari din Ispahan
și ne scăpau de patimi și de vicii
împarțindu-se cu Nina Ricci.
Mă mut, adio, s-a sfîrșit și piesa.
Prieteni dragi, să nu le dați adresa!

PETRE STOICA Cu autobuzul spre oraș

Vin de la o nunță care a ținut trei zile
nunță cu dar și sarmale mai mari ca pisicelle
cu autobuzul vin spre oraș să nu fiu singur
și am cu mine o damigeană cu molan
un snop de leuștean, două guli
și pe țuciturul de la tobă cu tobă cu tot.
În autobuz mai există o văduvă cu fuste de
navlon
un călugăr care urmează cursurile de șofer
un purcel de lapte transportat pentru vaccinare
un recrut care se uită la văduva planturoasă
soferul autobuzului care se uită la recrut
și-l amenință cu o manivelă
mai e o ceapală care vorbește franceza
și toamai cînd intram în oraș
un pescar ceeră să coboare
fiindcă luase mașinăria invers
așa că am coborât și eu
băgîndu-l pe țuciturul în tobă
și am luat tobă în spinare
legăndu-o ca și cum aș fi legănat
văduva cu fuste de navlon
în timp ce șoferul și recrutul
se certau care să-i ia un interviu
fetișăneț ce vorbea la perfecție limba franceză.
Pe drum mi-am pierdut leușteanul și guliile
numai toba afurisita
n-a vrut să-mi cadă din spinare.

MIRCEA DINESCU Capra

Capra mea are patru coarne
două în față și două în spate.
Bea Ci-co și mîncîncă bisucii sprîțai,
are relații și nu cîtește nimic
e tot mai melancolică de la un timp
și-mi promite că va da lapte condensat
deocîndată îi dau ure de engleză
să poată traduce prospectul;
capra mea are trei lezi și o iadă
nu merge la slujbă cînd e zăpădită
nu suportă aglomerația orașului
e preocupată de secretele casului
și într-o noapte după ce a fost lăudată
în loc de lapte a început să dea ouă.

VERSURI DE AMOR HAIHUI

Baladă opus 2

Si-atunci l-am scris din nou
(era la mare ?)
că fustea ei e rosie
ca frunza-ntr-un octombrie învechit
și bluza ei este gălbui
ca foaia de maculatur
și părul ei e ca metafora de roșu
sau ca inima mea
zgîrcită de frig...

Eram pe-atunca militar
și o lubeam nespus
și o lubeam cîștit,
dar ea... dar ea... dar ea...

Și toamna a venit
și altă fată-am întîlnit
și cum eram după armată,
m-am îndrăgostit și de ea.

Iubirea

Iubirea mea cea tristă,
Iubirea mea totuși există,
Iubirea mea există.
Sau totuși nu există ?

Cert e că am visat
Si visul meu e-o prevestire,
Poate... visam e-am cîștigat
la loz în plic 20 000 lei
pe un bilet
iar pe altul 724 400 lei
deci în total
744 400 lei.

Inseamnă că iubirea mea
nu este bună, este rea...
dacă visez alții bani,
de-atîția ani, de-atîția ani...

Puși Dinulescu

PARODIE

GHEORGHE TOMOZEI

Pe muntele Căpățîna

Pe muntele Căpățîna
un stradivarius în lăzi de ambalaj
și-un abecedar de clasa a III-a
pe care-am absolvit-o cu curaj.

La ora închiderii muzeului mai vin
să-și ia bărbății în spinare
vai, vinul crucea lor este, ce chin
să bei pînă eazi din picioare.

Pe muntele Căpățîna, pe muntele Căpățîna
de stielele verzi ne ținem cu mina.

Olga Neagu

POEȚII LUMII CÎNTĂ ROMÂNIA

MIGUEL ANGEL ASTURIAS

Guatemala

Stindardele României

Oriunde pașii-mi duc prin România de-un farmec sfînt simțirea-mi are parte, căci peste tot se vede omenia unui popor îndrăgostit de arte.

Si-acolo unde-și coace spicul glia și-n fabrici, unde focul vestic arde, a fost să-mi iasă-n cale Poezia sub falnicile vieții noi stindarde.

Sînt ale visurilor împlinite în întregime, nu pe jumătate! Sînt ale roadelor de toți muncite, ce tuturor, nu citovra, sînt date.

Și totodată sînt și ale mele stindardele, căci visul meu e-n ele!

RAFAEL ALBERTI

Spania

Zori românești

Ti-a fost dat, popor, să muști din pulberi. Te-ai zbatut, Din lanțuri te-ai desprins. Așuprirea ai știut s-o pușberai și-ai rămas puternic. Neînvinș.

Cinteele de amar și jale cite ieri în suflet și-au mocsit, nu mai sună astăzi în cavate. Plugul vechi de mult și-a ruginit.

Un alt cîntec cere azi ogorul de sub brazda-ntoarsă de tractor. De la el începe viitorul și în el îți este noul dor.

Totul se îngină-ntr-o lumină. Primăvara asta, negreșit, trebuia pe-acest pămînt să vină! Primăvara Românească a venit!

În scîlpirea de aur a zorilor înfloratele îi mă aflară. Am trăit sărbătorile colorilor. Ay! Și cum îmi eintară!

NINA KOROLIOVA

U.R.S.S.

Mesteacănul de pe Olt

Lîngă Oltul cu ape-n tumult a fost dat să-mi răsără-nainte, ca-ntr-un vis minunat, de demult, un mesteacăn în albe vesninte.

Și-l aud cum foșnește mereu — și va fi amintirea-i duioasă — să foșnească și-n sufletul meu într-un gral ce-l cunosc de acasă.

Și privesc de pe asprele stînci ogîndirile lui tremurate în tazele apel adînci luminînd adîncimile toate.

CIU-ȚI-CI

China

Vitează Românie

La tine de departe vin, Dacie iubită, pe-aceste glii pe care au fost cîndva să-și vadă trei împărați puternici trufia umilită de-a lui Mihai Viteazul necruțătoare spadă. Din cale-i chiar satana fugea cu-nspăimîntare dar bărzi de pretutîndei îi aduceau cîntare și își slăveau eroul vestit în bărbăție, frumoasă, neînfrîntă și dreptă Românie!

De-ar îndrăzni și astăzi vreun tiran să vie să-ți calce libertatea și viața-nfloritoare, ai lui Mihai Viteazul nepoți, cu vitejie s-ar înălța cu spada în mîini, fulgerătoare, dar cel ce-ar vrea robiei din nou să te meneașă aici ar fi sfîrșitul său jalnic să-și găsească

Căci, culezînd ca leul, tu nu te lași învînsă, îți aperi vatra sfîntă și strămoșesc ogorul, făclia libertății o (ți mereu nestînsă și-ți fluturi al unirii, pe zare, tricolorul! Iar el, în veac de veacuri, va străluci mereu! Îngăduie-mi salutul prietenesc al meu și-acest poem în care e inima mea vie! O, liberă, vitează și mîndră Românie!

VESNA PARUN

Iugoslavia

Icoană românească

Cu-albaștri ochi, Madonă precuroasă, a florilor din cîmp ocrotitoare și-a pestilor din riu — cîi de-mpăcată la sin își pruncu-n tandră legănare!

De parc-ar fi a lumii răutate să piară, cînd în lan secerătoare spre tine-n cînt, din gîli înfierbîntate, înalță spice rumene de soare!

De bacî străvechi, în albele cojoace, îți amîntești cînd flutere se-ngină, dar dintre toți, cel ce mai mult îți place

tot Bucur sprincenatu-o să rămîna, cel ce-n Carpați minind mîlora la stîna doinea pe un picior de plaiuri dace.

În românește de Raluca și Victor Tulbure

UN POET — O LUME Oljas Suleimenov

Oljas Suleimenov (n. 1936) este cel mai reprezentativ poet din literatura contemporană a Kazahstanului sovietic. Autor a numeroase cărți de poezie, proză și eseu, dintre care volumele de poezie Determinarea (Armutul), Cartea de scris și Pămîntule, închină-te omului au fost scrise în limba rusă. Valoroasa sa operă l-a impus de timpuriu alături de republica natală, cit și de plan internațional. Selecții din poezia lui Oljas Suleimenov au fost publicate în mai multe țări europene și în S.U.A. Poetul kazaan îmbină cu măiestrie mitologia stepelor natale cu procedeele moderne ale literaturii veacului nostru, ceea ce dă doemelor sale prosopetice și o profundă noamță de înedit.

Pui de lup

Trecea un om Prin stele de negară De ce și încotro mergea Cine să-i ceară seamă? În calea sa a întîlnit spre seară O tinăru lupoaică pe lîngă puil ei, Înținsă grîulului, cum face orice mamă. Si cum se vedea în părțile ei, Rinind ca orice fiară hăituită, În loc de urlet ori suspin Curcea un sinze negricios, Din bot și de prin pielea găurită. Alt lup a fost, ori glont de vînătoare? Căteii orbi n-or ști-o nicodată Ei mirînd trăgeau în disperare, Din tîlele răcite și uscate Apoi uitînd de laptele dulceag, Au început din rîni să sugă, Un sinze prefăcut în cheag, Chelălăind parcă a rugă, O sete rea de răzbanare Se-nfirina cu iz de sinze, Să sfîrtece și să omoare, Căteul tremurî și plînge... Si cînd vor fi bărbăți întru temel, Se vor minca lupanii între ei. Și omul a pornit-o mai departe De ce și unde cine să mai știe? Sorit!-a fost în ochi să poarte Dorința de lupoaică vie. Pe cei mărunti și chelălăitori Să-i poarte viața prin vitluri Fără de milă și iertare Să-n pierdută la margine de zare, Lăsînd în urmă foamă și fiori Și pui de lup în blană sură, Pîngînd și împruptîndu-se din ură.

Prezentare și traducere de Stelian Gruiu

JUNICHIRO TANIZAKI

Junichiro Tanizaki (1886-1965) este, alături de Yasunari Kawabata și Yukio Mishima, unul din reprezentanții de frunte ai romanului japonez post-belic, candidul de mai multe ori la Premiul Nobel pentru literatură. Cariera sa literară se întinde pe o perioadă de peste cincizeci de ani. Lucrările sale de literatură se caracterizează printr-o varietate de trăsături: zotic, hedonist, decadent, diabolic etc., fiind inspirate atît de tradiția japoneză, cit și de modele occidentale (Poe, Baudelaire, Wilde).

Romanul care l-a adus celebritate și l-a stabilit locul printre cei mai mari scriitori japonezi contemporani a fost Surorile Makioka, scris între anii 1943-1948. El i-a adus lui Tanizaki Premiul Imperial pentru literatură în 1949.

Tanizaki a început să scrie romanul spre sfîrșitul războiului pe de o parte dintr-un sentiment de dezamădă, iar pe de altă parte din nostalgie față de vremurile fericele demult apuse. „Am încercat să mă limitez la ceea ce era atrăgător, afirma spunea, dar n-am reușit să stau departe de tumultul învălîtor. Aceasta a fost searta inevitabilă a unui roman născut din război și pace!”

Romanul tratează despre istoria unei familii de negusori din Osaka, a cărei prosperitate a trecut, cele patru surori Makioka străduindu-se să păstreze o rămășiță din gloria apusă în condițiile decăderii familiei lor.

Floare de cires

Teinosuke risese cînd, în luna de miercuri petrecută în munții Rakone, la sud de Tokio, o întrebare pe Sachiko care era peștele ei favorit și își aplecă ca era plăcerea de mare. Aceasta era un pește mare obișnuit pentru ei — prefera albastru. Sachiko spunea că plăcuse, atîc ea înfățișare, cit și ca gust, era cel mai tipic dintre toți peștii japonezi și că un japonez căruia nu-i plăcea plăcusea și era pur și simplu japonez. Teinosuke bănuî că soția lui își lăuda nemăriturist Osaka natală. Reținea Osaka producea cea mai bună plăcuse de mare și, parea că rezultate, ea era cea mai autentic japoneză. Iar cînd Sachiko a fost întrebată ce floare îi place cel mai mult, răspunsul veni fără ezitare: floarea de cires.

De sute de ani, de pe vremea celor mai vechi culegători de poezie, au existat poezii despre florile de cires. Străbunii au așteptat să înflorească ciresii, s-au întinsat cînd aceștia nu mai erau în floare și au plîns dispartia lor în nemuritate. Cînd de banale îi părăseră lui Sachiko aceste poezii — cînd le citise în copilărie, dar acum știa că se poate de bine că tristetea față de florile de cires căzute era mai mult decît un capriciu sau o convenție. Întreaga familie — Sachiko, Teinosuke și fiica lor, surorile ei mici — obișnuia de cîțiva ani să meargă primăvara la Kyoto să vadă florile de cires. Excurzia devenise un ritual anual permanent. Uneori Teinosuke sau Etsuko lăpseau din cauza serviciului sau a școlii, dar cele trei surori, cel puțin, erau întotdeauna împreună. Sachiko, pe lîngă plăcuta tristete față de florile de cires, încerca și tristetea pentru surorile ei și înțerea că excursia din acel an nu va fi ultima alături de Yukiko, cel puțin. Surorile ei păreau să încerce și ele cam aceleași emoții. Chiar dacă nu erau la fel de îndrăgostite de florile de cires ca Sachiko, le făcea totuși mare plăcere să facă această țesire. Cu mult înainte de a începe Festivalul Primăverii de la Nara, la începutul lui martie — începuseră s-o aștepte cu nerăbdare și să planuiască cu ce se vor îmbrăca.

Pe măsură ce se apropia sezonul, se răspîndeau zvonuri privind momentul cînd ciresii vor fi în plină floare. Trebuiau să alege un sfîrșit de săptămîna, pentru a fi convenabil și lui Etsuko și Teinosuke, și toți erau cuprinsi de neliniștea străbunilor cu privire la vreme, neliniștea care îi părăsea odinioară lui Sachiko pur și simplu convențională. Cu fiecare vîntuț și fiecare aversă de ploaie gîria lor față de ciresii creștea. Existau destui ciresii în jurul casei lor din drumul spre Osaka și nu era deci nevoie să facă tot drumul pînă la Kyoto; dar Sachiko avea concepții ferme asupra a ceea ce era cel mai bine. Cînd era vorba de ploaie de mare, numai plăcusea de Akashi părea bună de mîncat și ea avea senzația că nu a văzut deloc florile de cires dacă nu mergea la Kyoto. Teinosuke se opusese cu un an în urmă și la deșchis în schimb la Podul de Brocart; dar Sachiko rămăsese neliniștită după aceea ca și cum ar fi uitat ceva. Se plîngea că primăvara aceea nu sîmăna a primăvară și, în cele din urmă, l-a dus pe Teinosuke la Kyoto ca să mai prîndă ultimele flori de cires la Omura. Procedura anuală era stabilită: soseau la Kyoto sîmbătă după-amiază, luau cîna la restaurantul Gourđ și, după dănu-

colo de care, înălțîndu-se deasupra riului, se afla Dealul Furtunii cu florile sale de cires. Pe Dealul Furtunii era întotdeauna o mulțime de femei coreene îmbrăcate în hainele lor simple dar bogat colorate care aduceau primăverii din vechea capitală o notă de exotism. Și anul acesta, se aflau adunate cite două, trei sub ciresii de pe malul riului, unele dintre ele într-o stare de exuberanță — provocată de săk-ul de cires — cam nepotrivită pentru niște femei. Cu un an în urmă familia Kaioka luase prînzul la Pavilionul Atotmîslotului și cu un an mai înainte la una din cîinările de lîngă pod. În acest an au ales împrejurimile Templului Legii Atotputernice, templul la care — în fiecare an în aprilie — copiii de doi-pezece ani din Kyoto sînt duși să se roage pentru o adolescență fericită.

— Îți amîntești de vrabia cu limba tăiată?, Etsuko? Aici a trăit. Au traversat podul înapoi spre oraș și au pornit printre picurile de bambus din preajma templului Dragonului Ceres.

Un vînt răcoros se iscase pe cînd treceau de Nonomiya, Sanctuarul dintre Cîmpuri, unde odinioară fecioarele de la curte se retrăgeau pentru a se purifica înainte de a deveni Vestalele Sanctuarului Ise. La Mîntărea Enrian cădea o ploaie de petale de flori de cires care le împodobeau minciile Kimonoului. Au trecut din nou prin Templul Răcorii Pure și, lînd trenul, au ajuns înapoi la Podul Lunii pentru a treia oară. După ce s-au odihnit puțin au oprit un taxi și au mers la Altarul Heian.

Ciresii aceia plîngători de dincolo de galeria din stînga porții și, respectiv, din fața cîdrii principale — ciresii despre care se spunea că sînt vestii chiar și în strănătate — cum vor să fie care anul acesta? Venerisă poate prea tîrziu? Pășeau totdeauna prin gaterie cu o stranie tresărire a inimii, dar acum toți cînci scoasera un singur strigăt: la vederea aceluî nor roz profilat pe cerul după-amiezii tîrzi.

Acesta constituia punctul culminant al pelerinajului, momentul venerat de-a lungul unui an. Totul era perfect, venerisă dar nu cînd ciresii erau în plină floare. Aveau o senzație de usurare și speranță că anul următor vor fi la fel de norocoși, iar Sachiko se gîndea că, chiar dacă ea se va afla acolo peste un an, Yukiko ar putea fi căsătorită și aflată departe. Florile își vor face din nou apariția, dar Yukiko nu. Era un gînd intristător și, totuși, era aproape o rugă, ca, de dragul lui Yukiko, ea să nu mai fie alături de el. Sachiko stătuse emoționată sub același pom an de an și de fiecare dată îi venea greu să înțeleagă că se trebuiau să mai fie împreună. Nu mai îndrăznea aproape să-și vorbească cu Yukiko.

Sălcile și stejarii de dincolo de pilul de ciresii scootea noi muzuri. Oleandrii fuseseră tunși sub forma unor tufe rotunde. Trîmțîndu-le pe cele patru înainte, Teinosuke le-a făcut cite o poză la lucurile obișnuite. Lacul Tigrului Alb, cu malul său plin de irizi; pietrele numite Podul Tigrului Albeac, care se reflectau în apă împreună cu cele patru figuri. Ele se azea sub ramurile superbe care se țirase de-a lungul cărării ce ducea de la delusomul asperit cu pîmî pînă la apus de Lacul Pășării Phoenix. Strîni de tot felul fotografiau procesiunea familiei Makioka. Cei politiciși cereau grijulii permisiunea, cei nepoliticiși apăseau pur și simplu pe declansator. Acolo luseră cealul, aici dăduseră de mîncare caplour roșii — își amînteau cele mai mici detalii din pelerinajele lor anterioare.

— Uite, mamă, O mireasă. O pereche de tineri căsătorii tocmai părăsira Palatul Purificării. Curioșii se adunaseră să vadă mireasa în automobil și familia Makioka a zărit pentru o clipă parura albă și trena de mireasă strălucitoare. Nu era prima oară cînd vedea o mireasă la Sanctuarul Heian. Sachiko simțea întotdeauna o strîngere de inimă și mergea mai departe, dar Yukiko și Taeko păreau ciudat de netulburate. Uneori ele se alăturau mulțimii și asteptau să apară mireasa, iar după aceea li povesteau lui Sachiko cum arătase și cum fusese îmbrăcată aceasta.

Într-o dimineață, citeva zile mai tîrziu, cînd Teinosuke a plecat la slujbă și Sachiko făcea curățenie în birou, a observat o foale de hîrtie pe birou. Pe margine, între mai multe rînduri scrise cursiv, era o poezie: Lîngă Kyoto, într-o zi de-april: „Se adună femei frumoase în haine de sărbătoare.

Pentru că ciresii sînt în floare, La Saga, în vechiul Miyako”.

Prezentare și traducere de Valentin Negoitș (Fragmente din romanul „Surorile Makioka”) * Subiectul unui binecunoscut basm japonez.

Desen de Sabin Ștefanușă

REVISTA STRĂINĂ

UN MIC TEATRU DE PE BROADWAY a înțroul recent un nou sistem de plată a biletelor. Acestea se achită după primul act, dar numai de către cei care plătesc bilete. În prima ei parte și sînt hotărîți să o vizioneze pînă la sfîrșit. Spectatorii cărora prima parte a reprezentării nu le-a fost pe plac pe picia, eventual chiar pe timpul desfășurării acesteia.

Pînă acum nu a plecat nici un spectator, dar nici conducerea teatrului n-ar putea fi acuzată de lipsă de inventivitate: în repertoriul teatrului figurează numai piese politice! Or, cine își permite să vină pînă la teatru și apoi să plece după primul act, adică atunci cînd iete acțiunii abia se încearcă...

CU OCAZIA IMPLINIRII a 105 ani de la nașterea lui Pablo Picasso, Muzeul de Artă Modernă din Madrid a fost organizată o expoziție cuprinzînd creații ale marelui artist spaniol realizate între anii 1902-1972. Marea majoritate a tablourilor expuse provin din colecția particulară a Jacquelin Picassou, fiind astfel prezentate pentru prima dată marelui public.

Expozitia este interesantă și prin aceea că prezintă lucrări inspirate din viața personală a lui Picasso, exponeate alături de cele care s-a remarcat „o geografie” a vieții lui Picasso.

CRITICII AMERICANI DE FILM au căzut de acord — oare cite runde de convorbiri ori fi avut — că May Irwin și John C. Rice sînt primii actori care s-au sărutat într-un film. Sărutul... istoric s-a comis în anul 1896. Se înțelege de scandal a provocat această fărîdăgie.

CELEBRUL „CINTEC AL NIBELUNG”-OR, cel mai important epos național medieval german, a fost întreg recent cu alte cîteva strofe, descoperite la Arhivele Statului din München. Este vorba despre patru file scrise pe pergament și de alte cîteva fragmente răsăite.

„JNCA DIN TIMPUL TURNELUI” meu din luna martie a anului curent în Republica Sudafricană eram ferm hotărît să nu mai dau spectacole în această țară, a declarat într-un interviu acordat cotidianului zimbabwean „The Herald” cîntăreata americană de jazz Dee Daniels. Ceea ce am văzut în ghetoauri m-a făcut să mă doară inima și m-a umplut de ură...

Bozita acestei apreciate interprete americane a boicotului cultural împotriva politicii de apar-

heid promovată de autoritățile rasiste de la Pretoria. La agendile cu caracter de punerea în aplicare a hotărîrii artiștilor progresiști grupuri în mișcare internațională „Artiștii împotriva apartheidului” privind interzicerea exportului în R.S.A. de filme și seriale de televiziune. Toate acestea demonstrează că artiștii cu vedetă progresiste din întreaga lume au trecut de la declarații și apeluri — rămase de multe ori fără ecou — la acțiuni concrete. De un bine meritat succes s-au bucurat concertele unui cunoscut cvintet sudz, care a vărsat înscărilor din concerte în conul Congresului Național African (A.N.C.), reprezentant legitim al populației de culoare majoritară în Republica Sudafricană.

SUB TITLUL „Pictori ai satului chinez”, revista „China reconstrucțivă”, care apare la Beijing, a publicat un interesant articol referitor la mișcarea pictorială din China, care și în marea majoritate a țării luiurite a țării luiurite — arta populară a fost legată totdeauna de veselle și de culoare, subiectele lucrărilor fiind luate din basme, povești și legende, precum și din viața de fiecare zi. După proclamarea Republicii pictorii țirani au imbrățișat mai intens aspectele vieții cotidiene și ale mișcării și chiar dacă ei nu au creat într-un stil clasic în adevăratul sens al cuvîntului, ei au reușit să surprindă cotidianul vieții de la țară din China nouă mai viu și mai expresiv decît au reușit s-o facă pictorii școlii clasice.

Pictorii țirani găsîm în fiecare provincie chineză, cu toate acestea, putem considera că cei mai vestiți sînt cei din Chu Sien, în Nord, și cei din Tin Shan, în apropiere de Shanghai, la Sud. Tematica lor provine de la vechii obicei ai pictării zidurilor și peritelor caselor. Soldații participanți la „Marele marș” au folosit aceste obicei în scopuri propagandistice, dar au obținut și adevărate performanțe din punct de vedere artistic.

Este interesant de comparat pictura țiranească din Nord — „rece” cu creațiile celor din Sudul țirilor — „calde” — scrise în continuare revista. Lucrările celor din Nord sînt mai îndrăznete, mai pline de vervă, ele proucăreză temele cu multă fantezie, în timp ce picturile țirilor din Sud sînt astfel lucrute încît aflîndu-te în preajma lor simți parca adierea ariozelor și căldura învălîndu-te... În ara deșchidă de proclamarea Republicii, pictura țiranească executată de reușii în culori-fașe, pe hîrtie obișnuită, cunoscute o amplasare deosebită. Țirani pictori sînt îndrumați în munca lor de specialiști.

ȘAPTE SCRISORI NECUNOSCUTE pînă acum ale lui Victor Hugo au fost descoperite în arhiva „Bibliotecii Mihail Saltikov-Șcedrin” din Moscova. Scrisorile sînt dărate mai-octombrie 1859 și au fost găsite între copierile primei ediții parziene a „Legendei scoicilor”, apărută în două volume.

PRIMUL VOLUM din cea de-a 19-a ediție a „Enciclopediei Sovietice” a apărut recent în țiră vestgermană cu același nume. Trînzorul volum va vedea lumina tiparului în luna februarie 1987, urmînd ca apoi volumele să apară la intervale de patru luni. Ultimul volum va fi publicat în vara anului 1994. Noua ediție a „Enciclopediei Breznev” cuprinde 260.000 termeni și peste 35.000 ilustrații.

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor-șef: Nicolae Dan Frontăuț, Mihai Ungheanu (redactor-șef adjuncți), A. I. Zănescu (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Științei nr. 1, tel. 17 32 09 ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95 Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTIINȚII